

MESERIASUL AZ IPAROS DER GEWERBETREIBENDE

A Romániai Magyar Népközösség Ipari Alosztálya hivatalos lapja

„Tiszteld a tisztet ipart”

Első nagy sikerünk

Írta: REINHART GYULA

A római katolikus anyaszentegyház feje, Öszent-sége, a római pápa, fontos, az egész világot érdeklő enciklikáit „Urbi et orbi” hirdeti ki ősi hagyományokhoz híven. „Urbs” itt az örök várost, Rómát jelenti, „orbis” pedig az egész világot, illetve az egész világ katolikusságának összességét. Egy ilyen fontos, az ország iparosságát mélyen érintő ügy nyert befejezést a Monitorul Oficialban közzét minisztertanácsi jegyzőkönyv alakjában, amely tud-tára adta mindenkinek, akit illet, hogy a szatmári Iparos Otthon palotája visszakerül a szatmári ipa-rosok birtokába, akik ezt otthon céljaira annak ide-jén, a világháború előtt maguknak felépítették.

Örömmel hirdetjük ezt most mi is e lap hasáb-jain, „urbi et orbi”. Az „urbs” most nem az örök várost, Rómát jelenti, hanem Szatmárt, az iparos mozgalomnak ezt a lelkes kezdeményező erőitől duzzadó városát, az „orbis” pedig az egész ország magyar iparosságát, amely annak idején mély szo-morúsággal szerzett tudomást arról, hogy a nagy-váradi munkakamara a törvény téves magyarázatá-val birtokába vette az épületet, amely sohasem volt a szatmári ipratestület tulajdona és így nem lett volna joga ezen a címen a munkakamarának bir-tokába venni. Mindenesetre nagy megnyugvást fog kelteni a minisztertanács kedvező határozata, a mely ezt az ügyet közmegelegedésre intézte el. Hiszünk és reméljük, hogy az iparosság többi ügyei is ilyen megértéssel fognak elintéztetést nyerni.

Hogy a szatmári Iparos Otthon székházának dolga ilyen kedvező elintéztetést nyerhetett, nagyrész-ben annak köszönhető, hogy az ország magyarsága lelkes egyhangúsággal esatlaokozott a Magyar Népközösség útján a Nemzeti Fronthoz és így kedvezőbb-bé vált az atmoszféra a kisebbségekkel szemben, a bizalmatlanságot megértés váltotta fel, amely le-hetővé tette a kölcsönös megelegedésre szolgáló mi-nisztertanácsi határozat meghozatalát.

Megtanulhatjuk a fentiekből, milyen drága kin-csünk nekünk a Magyar Népközösségbe való tömör-ülés, mert hiszen ezen intézményünkön keresztül, vagy jobban mondva ezen népi intézményünk tá-mogatásával módunk nyílt rá, hogy olyan vagyont kapjunk vissza, amelyet már elvesztettünk hittünk. A szatmári Iparos Otthon székház-palotája minisz-tertanácsi rendelkezéssel való visszaadásának ügye egymagában is bőségesen megindokolja, miért kellett az Országos Magyar Iparos Egyesület megalá-kításánál súlyt helyeznünk arra, hogy a szoros együttműködés a Magyar Népközösséggel minden irányban érvényre jusson.

Azt hiszem, nem árulok el titkot, hogyha a január 27-e délutánján a közgyűlést megelőző na-pon lefolyt előkészítő, vagy jobban mondva az alapszabályt letárgyaló értekezlet heves, de magas színvonalon álló vitájáról e helyen említést teszek. Ez a vita úgy végződött, hogy teljesen egy nevezőre jutottunk, kimondván, hogy „az Országos Magyar Iparos Egyesület a tagok közművelődési, társadalmi és gazdasági érdekeit szolgáló magánjogi és a bel-ügyminiszter hatáskörébe tartozó társulás, amely a Romániai Magyar Népközösség ipari alosztályának gyakorlati kiépítése, de attól teljesen független alakulat.” Az egyik felszólaló ki is jelentette, hogy nekünk, iparosoknak, van magunkhoz való eszünk, el tudjuk a magunk dolgát végezni. Ezt helyeselte is az előkészítő értekezlet minden egyes résztvevője, mégis felvettük az alapszabályok egy későbbi pont-jába a következő sorokat:

„Az egyesület a Magyar Népközösség védelme

és felügyelete alatt áll. Ez abban fejeződik ki, hogy az egyesület ügyvezető alelnökének megválasztását a Népközösség elnöki tanácsa hagyja jóvá.”

Szükségesnek tartottam ezen a helyen ezeknek a körülményeknek felemlítését és hangsúlyozását, hogy mindenki tisztán lássa: milyen összefüggésben van az Országos Magyar Iparos Egyesület a Ma-gyar Népközösséggel. Teljesen független alakulat vagyunk, mégis beletartozunk a Magyar Népkö-zösségbe, amelynek a mi mozgalmunk a védelme alatt áll és közösséget vállalunk a többi foglalkozási ágakkal, amelyeket a Magyar Népközösség szintén támogatni akar és amelyektől a támogatást el is várja, de ugyanakkor elvárjuk és meg is kapjuk a támogatást mi is a Magyar Népközösség vezetősé-gétől, amelynek súlyát fokozza, hogy maga mögött tudja az ország egész magyarságát és — mint a szatmári Iparos Otthon esete mutatja — eredmé-nyeket is tud annak érdekében elérni.

Dr. BANFFY MIKLÓS gróf,
a Magyar Népközösség elnöke

Szász Pál dr. szenátor elfogadott javaslatára

Az egyházak is tarthatnak fenn szakmai iskolákat

A szenátushoz a közoktatásügyi miniszter két törvényjavaslatot terjesztett fel:

1. A szakmai oktatásra;
2. az ipari oktatásra (fiú) vonatkozólag.

Ez a két törvényjavaslat új alapokra fekteti a szakmai oktatást és pedig mindenféle szakoktatást a nemzetnevelési miniszter hatáskörébe von. (Eddig a mezőgazdasági isk. a földművelésügyhöz, az ipar-iskola a munkaügyhöz, stb. tartozott.)

Ezek a javaslatok közelről érintik a magyar egy házakat, amelyek szintén tartanak fenn szakiskolá-kat (gazdasági, kereskedelmi iskolák.)

A parlamenti csoport magyar szakférfiak be-

JOGVÉDŐ IRODA

IPAROSOK RÉSZÉRE

A Magyar Népközösség Kolozsvári Tagozatá-nak ipari alosztálya az iparosság részére jogvédő irodát állított fel lorga uccsa 8 szám alatt, a tago-zat helyiségében, ahol az iparosság bármilyen ügy-en kellő védelemben részesülhet. A jogvédő iroda délután 4—6-ig működik.

Különös súlyt jelent a Magyar Népközösség ja-vára az a tény, hogy az élen dr. Bánffy Miklós ke-gyelmes úr áll, Románia magyarságának hivatott vezére, az író, a diplomata, a bölcs útmutató, a széles látókörű államférfi, a fajtáját, népét szerető és érte minden áldozatra készen álló, a kis emberek baját megértéssel orvosló igaz ember.

Mi, magyar iparosok, az október 22-iki első értekezletünkön tanultuk megismerni az ország ma-gyarságának vezérét. Nemcsak megnyitó beszédében mutatott ekkor irányt az Országos Magyar Iparos Egyesület megalakítására vonatkozólag, hanem volt türelme ahhoz is, hogy órák hosszát együtt tár-gyaljon velünk és megfogalmazza a felhívást, a mely az ország magyar iparosságához szólt és a melynek eredménye a január 28-iki országos ipa-ros nagygyűlés révén egy táborba hozta az ország egész magyar iparos társadalmát. Az ige így testté vált és rövidesen megszervezte vállt-vállhoz vetve dolgozhatunk jövendő boldogulásunkért. Az októ-beri iparos-gyűlés óta magunkénak valljuk őt. Hit-tel és bizalommal követjük az igaz vezért és jó embert, akinek az alakuló közgyűlésen elmondott beszédét mélyen a szívünkbe véstük. Hiszünk, hogy már csak rövid idő választ el bennünket attól, hogy teljes erővel fogjunk hozzá a munkához, amelynek eredményeképpen áldás fakad és általa az ország magyar iparossága egy jobb és szebb jövőt harcol ki magának.

Nagyon nehéz magyarra fordítani a klasszikus mondást, amely meghatározza, milyen a jó vezér. A kétezer éves meghatározás így hangzik: „Svavi-ter in modo, fortiter in res.” Azt jelenti, hogy a jó vezér óvatossággal jár el, amikor tetteit előkészíti, de amikor a végrehajtásra kerül a sor, kemény határozottsággal cselekszik. Meggyőződünk róla, hogy a mi vezérünkre mindenben talál a klasszikus megállapítás. Hittel, bizalommal és en-gedelmesen követjük őt, mert bizonyosak vagyunk abban, hogy el fogja hárítani az eléünk tornyosuló akadályokat és járhatóvá teszi boldogulásunk gö-röngyös útját.

vonásával gondosan áttanulmányozta az igen nagy-fontosságú törvényjavaslatot és megállapította a magyarságnak a javaslattal kapcsolatos állásfoga-lását. Ennek alapján Szász Pál dr. szenátor tizenegy módosítást terjesztett elő a szenátus bizottsági ülésén, melyeket ott a szakminiszter és a bizottság el is fogadott. Ezek szerint

szakmai iskolákat az egyházak is tarthatnak fenn s ezek előadási nyelvét ők határozzák meg, ők alkalmazzák a tanszemélyzetet, tanerő-ket.

A külföldi diplomákat, amelyeket ottani szakiskolák-ban szereztek, nosztrifikálják, ha a külföldi iskola a belföldi iskolával egyenértékű. A szakmai okta-tási törvény egy-egy felsőbb szakmai oktatási taná-csot állít fel, melyben az egyházaknak is egy, a minisz-ter által kinevezett képviselője fog helyet foglalni. A meglevő szakmai iskolák tovább fognak műkö-dni, az új törvényhez alkalmazkodva. A tanszemély-zetnek szerzett jogait a törvény respektálja.

Ugyanezek vonatkoznak az ipari oktatásra is. Ezeket a miniszter és a bizottság elfogadta.

Minisztériumi utasítás a két százalékos légvédelmi illeték alkalmazásának tisztázására

Az eladásokra és fogyasztásokra kirótt 2 százalékos rendkívüli honvédelmi illeték ügyében a pénzügyminisztérium megfelelő utasításokkal osztotta el azokat a félreértéseket és kétségeket, amelyek úgy a kincstári közegek, mint a közönség körében fennállottak. A miniszteri utasítás mindenképp hangsúlyozza, hogy a 2 százalékos illeték az árakra vonatkozik és így a vevőt terheli. Ahhoz, hogy valamilyen ügylet után kötelező legyen a 2 százalékos leróvása, az szükséges, hogy valamilyen árú egyik személy tulajdonából egy másik személy tulajdonába menjen át, aminek ellenében megfelelő árat fizet, kötelezettséget vesz át, vagy valamilyen szolgáltatást teljesít. Olyan ügyleteknél tehát, ahol csak az egyik, vagy a másik feltétel forog fenn (munkavégzési szerződés, bizományi szerződés, kereskedelmi megbízás, stb.) nem kell a 2 százalékos honvédelmi illetéket megfizetni. Hasonlóképpen mentesek a 2 százalékos honvédelmi illeték alól a cégekbe bevitt vagyonrészvételek (apport) is. A számlák közül csakis azokra kell a 2 százalékos honvédelmi bélyegilletéket alkalmazni, amelyek valamely árú tényleges eladását, vagy elidegenítését bizonyítják, amiből az következik, hogy az eladásra átadott árukról bizományi, képvisleti, lerakati, eladási, irodai és kartellalapon kiállított számlák mentesek a 2 százalékos honvédelmi illeték alól. Viszont, amikor valamely árú ténylegesen eladnak, az illetéket mindannyiszor kell leróni, ahányszor az árú gazdát cserél. A kiegészítő utasítás szerint 2 százalékos honvédelmi illeték alá esnek a következő kisipari foglalkozások termékei: szabó, cipész, asztalos, ékszerész, stb. Minden esetben, amikor a kisiparos a saját anyagából készít valami tárgyat megrendelésre, vagy készen árusítja, a vevőnek meg kell fizetnie a 2 százalékos a készáru értéke után. Olyan esetekben, amikor javításokról van szó, vagy a vevő saját anyagát dolgozza fel a kisiparos, a minisztérium az esetenkénti felsorolás helyett a következő alapelveket állapítja meg: ha az iparos által a javításhoz, vagy megrendeléshez adott anyag értéke meghaladja a munkadíjat, akkor be kell hajtania megrendelőjétől a 2 százalékos honvédelmi illetéket az egész megrendelés, vagy javítás értéke után, ellenkező esetben nem. Mentések tehát a 2 százalékos honvédelmi illeték behajtása és kezelése alól a cipészek, szabók, asztalosok, ékszerészek, fényképészek, mindenféle rajzolók, festők, tisztítók és mindazok a kisiparosok, akik nem adnak el semmit és csak a munkájukat számítják fel, mert a hozzáadott anyag értéke csak mellékes fontosságú. Ezzel szemben a cukrászok, pékek, kalácsosok, stb. kötelesek fizetési jegyzékeket kiállítani és azokra honvédelmi bélyeget ragasztani. A póttasítás negyedik fejezete szerint az ingó, vagy ingatlan tárgyak eladásának időpontját (hogy április elseje után történt-e az eladás), hatóságilag láttamozott okmányokkal kell igazolni. A magániasok és kereskedők között hivatalosan bizonyítható időpont nélkül létrejött eladásoknál az átadás időpontja dönti el, hogy kell-e a 2 százalékos leróni, vagy sem. Eszerint tehát az április elseje előtt eladott, de április elseje után lezártított áruk után fel kell számítani a vevőnek a 2 százalékos, amennyiben az eladás nem történt hitelesített okmánnyal, vagy olyan megterheléssel, amelynek időpontját a törvény kétségtelen dátumnak ismeri el. A külföldről vásárolt, vagy külföldre eladott áruknál az eladást a vámokmányokkal, vagy

A CÉHEK NEM ALAKÍTHATNAK KÜLÖN KULTURKÖRÖKET

A munkaügyi minisztérium 71.985—1940 szám alatt leiratot intézett az aradi munkakamarához, amellyel közölte, hogy az összes céhek, amelyek úgynevezett kulturkörökkel rendelkeztek, haladéktalanul kötelesek ezeket a kulturköröket feloszlítani, tekintettel arra, hogy a céhtörvény értelmében a munkások, magántisztviselők és kisiparosok szakmai, közművelődési, valamint gazdasági tevékenysége kizárólag a céhek keretén, vagy pedig a céhszövetkezetek keretén belül bonyolódhatik le és a céhek semmiesetre sem létesíthetnek külön kulturköröket. Tekintettel arra, hogy ilyen külön szervek létesítése a törvénybe ütközik, a munkaügyi minisztérium eljár a belügyminisztériumban, valamint a nagyvezérkarnál is, hogy az említett külön szervezetek működését akadályozzák meg.

tőzsdei kötlevelekkel lehet igazolni. Miután az új honvédelmi illeték nem tartozik az árhoz, hanem azon felül fizetendő, a 2 százalékos tehát az összes költségek és adók, vagy illeték, a szállítási és csomagolási hozzáadásával keletkezett összeg után kell leróni, vagyis előbb kell a forgalmi adót is kiszámítani és hozzáadni, csak azután honvédelmi illetéket, amely után forgalmi adó nem esedékes. A 2 százalékos honvédelmi illetékről szóló törvényben felsorolt eseteken kívül nem esik az új illeték alá a gyufa, a Discom által forgalmazott áruk, a villanyáram, és a vízszolgáltatás. A falusi kistermelők által eladott mezőgazdasági termékek mentesek a 2 százalékos honvédelmi illeték alól, viszont a bor és szilvapálinka után meg kell fizetni az illetéket, tekintet nélkül arra, hogy ki adja el: a termelő, vagy

a kereskedő. A tőzsdei értékpapireladások közül csak is az állami kötvények mentesek a 2 százalékos honvédelmi illeték alól, minden más értékpapir eladásánál tehát az eladási jegyzékre rá kell ragasztani a 2 százalékos honvédelmi bélyegét is. Kivételesen és esetenként a minisztérium megengedi, hogy egyes cégek a 2 százalékos illetéket hetenként, vagy 10 naponként készpénzben fizethessék be a pénzügyigazgatóságoknál. A nagy vállalatok, egyelőre csak május elsejéig, a nagyobbösszegű számlák után a pénzügyigazgatóság láttamozásával fizethetik be a 2 százalékos illetéket. Azokon a helyeken, ahol bíróságok vannak, a hitelesített adásvételi szerződések után a proporcionális bélyegilletékekkel együtt, külön felküntetéssel, hajtják be a 2 százalékos honvédelmi illetéket, de szükség esetén a pénzügyigazgatóságok a közönségi adóbehajtókat is ellátják megfelelő bélyeggel, hogy a közönség könnyebben tudjon hozzájutni, ha az eladásnál le kell rónia a 2 százalékos honvédelmi illetéket. Végül az utasítás azt mondja, hogy a pénzügyi hatóságok minden esetben kötelesek a közönségnek megadni a kívánt felvilágosításokat a honvédelmi illeték alkalmazásával kapcsolatban.

Hat ezer kötetes könyvtára van a tordai Magyar Iparos Egyletnek

A tordai Magyar Iparos Egylet most tartotta meg közgyűlését Tompa Sándor elnök vezetésével, aki meleg szavakkal üdvözölte a nagyszámban megjelent tagokat, majd rátérve az egylet ügyére, így folytatta beszédét:

„A mai világhelyzet arra int minket, hogy nyitott szemmel lássunk és józanul ítéljünk meg a helyzetet. Csak, ha így járunk el, tudjuk megtartani azt, amink van: kulturánkat, egyseiteinket, mindent, ami nekünk egyetemes, faji és emberi érték. Egyesületünk 60 év óta áll a helybeli magyar iparostársadalom kulturális szolgálatában. Itt nemcsak a szórakozásra alkalmas eszközökre gondolok, amelyekkel egyetünk rendelkezik, hanem arra a több, mint 6000 kötetes könyvtárra is, amely tagjaink rendelkezésére áll és amelyet anyagi lehetőségeink szerint állandóan gyarapítani és felfrissíteni igyekszünk, hogy méltó módon tudjuk iparostársainkat kielégíteni.”

Ezután az egylet 60 éves jubileumának lezaj-

lásáról számolt be, majd beszédét a következő szavakkal fejezte be:

„Ugy az általános műveltség, mint a nagyobb szakmai tudás fegyver kezünkben. Ezeket kell gyarapítanunk, hogy a mai nehéz viszonyok között is élni és fennmaradni tudjunk.”

Az előző megnyitó után Káptalan N. Béla tikkár tette meg a jelentést. Utána pedig ifj. Nagy Béla számolt be az egylet vagyoni helyzetéről és az 1940. évi költségvetéséről. Berenczy János a könyvtár helyzetéről tett jelentést. Végül Tóth Samu kulturbizottsági elnök bizottságának évi működéséről számolt be. A közgyűlés utolsó pontja keretében a magyar tanoncképzés és a magyar tanoncok vallásnevelési oktatása került szóba. E kérdés körül magas színvonalú vita alakult ki, melyben Lőrinczy Dénes unitárius, dr. Arkossy Jenő református lelkészek, továbbá dr. Gál Miklós és Szigethy Sándor vettek részt.

A közgyűlés Tompa Sándor elnöki zárószavával ért végt.

Április 20-ig hadfelszerelési adóvallomást kell tenniük a százezer lei évi jövedelem fölötti iparos adózóknak

Mint ismeretes a Hivatalos Lap április elsején száma közölte az új költségvetési törvényt, valamint a költségvetési törvény mellékletét képező új adótörvényeket és adótörvényt módosításokat. Ezzel egyidejűleg jelent meg az a törvény is, amely a rendkívüli nyereségeket 10—20 százalékos speciális pótdadóval sújtja a hadfelszerelési alap javára. Az erre vonatkozó törvény a következők főbb rendelkezéseket tartalmazza:

A pótdadó alapját az a bruttó nyereségtöbblet képezi, amely az 1939. évi mérlegben mutatkozik az 1936—1938. évek bruttó nyereségeivel szemben. Tehát az adónak nem a tisztanyereség emelkedési többlete az alapja, hanem a bruttó nyereség emelkedési

A KÜLVÁROSI CSALADI HAZAK ADÓMENTESÉGET KAPNAK

Az április elsején életbelépett új adótörvény adómentességet biztosít a városok periferiáin levő olyan kis házak után, amelyekben csak a háztulajdonos lakik és azok nem nagy terjedelműek.

A pénzügyminiszter az adómentességre vonatkozó végrehajtási utasítást megküldte a pénzügyigazgatóságoknak. Eszerint adómentesek lesznek azok a külvárosban levő, nem jövedelmező házak, amelyekben csak a tulajdonos lakik és aki olyan kézi munkás, műhely nélküli kisiparos, kisfizetési magánalkalmazott, vagy tisztviselő, özvegy, árva, aki ezek évi évi összjövedelme nem haladja meg a 24 ezer leit. A lakás nem lehet nagyobb, mint 2 szoba, előszoba és mellékhelyiségek. Az ingatlan bruttó jövedelme a fővárosban és a törvényhatósági joggal felruházott városokban nem lehet több évi 8000 leinél, megyeszékhelyeken évi 4000 és a többi községekben évi 3000 lei.

Az érdekeltek május 1-ig deklarációt kell, hogy beadjanak, amelyekben fel kell tüntetni az évi jövedelmet.

többlete még akkor is, ha az illető vállalat az 1939. évi bruttó nyeresége az előző éveket meghaladta:

A pótdadó kulcsa a következő:

100.000 lei bruttónyereségtöbbletig	10%
100.001—300.000 lei	12%
300.001—500.000 lei	14%
500.001—1 millió lei	15%
1.000.001—5 millió lei	17%
5 millió lelen felüli bruttó nyereségtöbbletnél 20 százalék.	

A pótdadó megállapítására minden vállalat, iparos, kereskedő 1940. április 20-ig adóvallomást köteles beadni. Az adóvallomást fehérpapírra kell írni és fel kell tüntetni rajta az 1936., 1937., 1938. és 1939. évek bruttó forgalmát, az ezen években elért bruttónyereségeket stb.

E pótdadó fizetése alól mentesek azok a kisiparosok és kiskereskedők, akik a patenta fixa I—IX. osztálya, vagyis maximum százezer lei jövedelem után fizetnek adót. Ezeknek nem kell beadni adóvallomást sem.

FÉLANGOLOSAN

Az igazgató úr nagy vacsorát adott. Hála a kifőző vacsorának, pompásan érezték magukat a vendégek — a hangulat csak akkor bágyadt el kissé, amikor a percóra véget ért.

Tíz percet a vacsora befejezése után félrehívta feleségét az igazgató és felháborodva ujságozta:

— Rajtacsíptem az unokaöcsédet, amint félangozosan távozott. Angolosan távozni már hallottam, de félangozosan — ez mégis csak szemtelenség!

— Félangozosan? — csodálkozott az asszony — mi az, hogy félangozosan?

— Bent nem köszönt el, ellenben kint megcsókolt a szobalányt.

Jogesetek a kisipar köréből

Csak akkor jogérvényes a nemzeti munka védelméről szóló törvény alapján hozott büntetés, ha azt öttagú bizottság szabja ki.

A semmitősekké IV-ik tagozatának 875/1939 számú határozata: 2941 1939 számú deszár

A jelen jogesetben szereplő iparos céget a törvényre való hivatkozással azon a címen, hogy nem tartotta be a román elem alkalmazásáról szóló rendelkezéseket, megbüntették. A vállalat a határozat ellen közigazgatási perrel élt, amely az iparos felülvizsgálati kérelme folytán végső fokon a semmitősekké elé került. Az iparos többek között sérelmezte azt is, hogy az a bizottság, amely a törvény 5-ik szakasza szerint az előzetes figyelmeztetés kibocsátására hivatott, nem alakított meg szabályszerűen és így az általa hozott határozat érvénytelen. A bizottság ugyanis a törvény szerint a következők alakul: A minisztertanács egy megbízottja, a nemzetgazdasági minisztérium, a munkaügyi minisztérium, valamint a nemzeti védelmi minisztérium és a versékek egy-egy megbízottjából. A jogesetben szereplő határozat meghozatalakor azonban csak négy tag volt jelen, tehát ez a határozat, bár szó többséggel hozott meg, érvénytelen.

A semmitősekké helyt adott a felülvizsgálati kérelemnek és a büntető határozatot megsemmisítette, elfogadva a megbüntetett vállalat védekezését, hogy az illetékes törvény 5-ik szakasza szerint csak öttagú bizottság által hozható jogérvényes büntető végzés.

Az Ara-gáz tartályaiért a gáz vásárlója által adott biztosíték nem bérleti összeg és így ezen a címen nem róható ki az egy százalékos repülőbéllyeg-adó.

A bucaresti tábla V-ik tagozatának Flao. 348/1939 szám alatt hozott elvi döntvénye

Az Ara-gáz helyi bizománysa, mint az szokásos, tartályokban adott el gázt a vevőknek és az eladási feltételek szerint a tartályokat, amelyekben a gáz volt, a vevő magánál tarthatta mindaddig, amíg a megvásárolt gáz-mennyiséget fel nem használta. A tartályok vizsgálatát megfelelő pénzbeli biztosítékkal garanzálta.

A fenti konvencionális szerződés megkötése után egy kincstári közeg állt ki az iparos üzemébe és arra való hivatkozással, hogy az iparos mint bérli használja az Ara-gázt tartalmazó tartályokat és azok után nem fizeti ki az egy százalékos repülőbéllyeg-adót, kihágási jegyzőkönyvet vett fel. A jegyzőkönyvet a pénzügyi hatóság jóváhagyta. Ez ellen az iparos a bucaresti törvényszékhez fellebbezéssel élt, amely a fellebbezésre helyt adott megállapítván, hogy a gáz-tartályok használata nem bérleti jogviszony és az üzletnek ez a része nem repülőbéllyeg-köteles. A kincstár felülvizsgálati kérelme folytán a bucaresti táblához került az ügy. A tábla helyben hagyta a törvényszéki ítélet rendelkezéseit, kimondva, hogy a gázt előállító gyár által forgalomba hozott cikk a tartályok nélkül nem léven szállítható és felhasználható, a gáz megőrzésére szolgáló tartályoknak a vevőhöz való eljuttatása nem képezi külön ügylet tárgyát. A vevő által adott biztosíték csak azt a célt szolgálja, hogy a gyár a tartályokat hiánytalanul és sérülés nélkül visszakapja. Arról, hogy a vevő bért fizetne ezen tartályok használatá fejében, nincsen szó, tehát az ügylet nem léterhelhető meg repülőbéllyeg-adó kötelezettségével. A kincstári közeg tehát a kihágási jegyzőkönyvet helytelenül vette fel és a törvényszék helyesen járt el, amikor a tartályok átadását sem bérletnek, sem adásvételnek nem minősítette, a felülvizsgálati kérelmet mint alaptalanul elutasította.

Közl.: Kolo Sándor dr.

AZ UTAZÓ

- Meghíltam a vonatba, mert szemben ültem a nyitott ablakkal.
- Miért nem cseréltél helyet valakivel?
- Nem lehetett, Rajtam kívül egy lélek sem volt a szakaszban.

Visszakapta nagyértékű székházát a satumarei Iparos Otthon

Lapunk múlt számában részletes cikk keretében számoltunk be az eredményes közbenjárásról, amely a szatmári Iparos Otthon székház-palotájának iparos-tulajdonba való visszaadása érdekében a Magyar Népközség részéről történt. Az előzetes jelentés, amelyet az ország egész magyar iparosságát érdeklő ügyben közöltünk, valóban bizonyult. A Monitorul Oficial április 4-iki 81-ik számában közli a minisztertanács 830. számú naplóját, amely felhatalmazza a munkaügyi minisztériumot arra, hogy megállapodást kössön a szatmári Iparos Otthon képviselőivel. Olyan megállapodás létesítéséről van szó, amelynek alapján az Iparos Otthon ingatlanait, amelyet jelenleg a nagyváradi munkakamara tart birtokában, vissza lehessen adni az eredeti tulajdonosoknak. Ugyanakkor a megállapodással le kell zárni mindazokat a pereket, és jogi vitákat, amelyek a szatmári Iparos Otthon törvényes képviselői és egyfelől a munkaügyi minisztérium, másfelől pedig a nagyváradi munkakamara között a székház birtokjoga körül keletkeztek. A minisztertanács határozat értelmében a

munkaügyi minisztérium azsal a feltétellel kötheti meg a fenti értelemben vázolt megállapodást, ha a szatmári Iparos Otthon képviselői hiteles nyilatkozatban lemondanak mindenféle kártalanításról, vagy pererről, amelyet a nagyváradi munkakamara, vagy a munkaügyi minisztérium ellen indíthatnának a székház elvétele és a nagyváradi munkakamara birtokába történt utalása miatt.

A bucaresti döntést örömmel vette tudomásul az ország egész magyar iparos társadalma. Értelhető, hogy a boldog szatmári iparosok sietnek eleget tenni a minisztertanács napló feltételeinek. Az Iparos Otthon vezetősége már el is juttatta Bucarestbe a kártérítési igényről való lemondást tartalmazó okiratot. Sietnek az átvételhez szükséges formák megjelölésével, mert az épület rendbe hozása is időt igényel és csak ezeknek a munkálatoknak elvégzése után történik meg az évek óta a munkakamara által birtokolt székház-palota ünnepélyes keretek közötti használatba vétele.

Április 30-ig tartozik vallomást tenni, aki a pénzügyi amnesztiát igénybe veszi

Három hónapon belül fizetendő ki az amnesztia illetéke

Mint ismeretes, április 1-én új pénzügyi amnesztia lépett életbe, amelyet csakis iparosok és kereskedők vehetnek igénybe. A törvény alapján a nemzeti védelmi célra új alap fog létesülni. A törvény a következőket tartalmazza:

Mindazon kereskedők és iparosok, akik nem tettek eleget az 1939 november 20-iki törvény rendelkezéseinek és eltitkolt jövedelmeiket nem vallották be 1940 március 15-ig és annál fogva a pénzügyi közegek megállapításának következményeit viselni tartoznak, nem esnek a szankciók alá 1940 március 8-ig elküvetett, vagy mulasztásból eredő adóügyi kihágásaik tárgyában és nem vehetők ratifikálás alá az ezen napig elküvetett ténykedéseik miatt, ha a törvény megjelenésétől számított három hónapon belül az 1940—1941. évi elementáris és komplementáris az államot illető adó 50 százaléka: adictonális adókkal együtt) a nemzeti védelmi alapra befizetik. Az erre vonatkozó nyugta felmutatása mentesíti az adózót a kereskedelmi és ipari adóra vonatkozó minden pénzügyi vizsgálat alól. Az az adózó, aki

1939 évben 1940 március 8-ig katonai szolgálaton volt, 15 százalékos engedményt élvez.

A fenti összeget az adózó egyszer és mindenkorra fizeti és minden időre mentesül az 1940 március 8-ig elküvetett adókihágás szankciói alól, tekintet nélkül egy későbbi törvény rendelkezésére.

Az a kereskedő, vagy iparos, aki a fenti kedvezményben akar részesülni, a törvény kihirdetésétől (április 1.) számított harminc napon belül vallomást tartozik beadni a pénzügyigazgatósághoz, amely csupán azt tartalmazza, hogy a kedvezményt igénybe akarja venni, de nem kell az adóelhárítás mibenlétét a vallomásában előadni. Ha a kivett pénzügyigazgatóság által megállapított összeget (az ezévi adó fele) az adózó három hónapon belül nem fizeti, avagy vallomást nem tett, a pénzügyi közegek megállapításának teszi ki magát és kihágás fennforgása esetén az egyenesadó törvényben megállapított bírságon kívül még 100 ezer leltől egy millió lelig terjedő pénzbírságot fog fizetni az eltitkolt adó nagyságához képest.

Milyen arányban csökkenti a nyújtott kedvezmény a pénzügyi bírságok összegét

Az új pénzügyi évre új törvényes intézkedés lépett életbe az adó- és illetékbírságok rendezésére. A kedvezményesen rendezhető kihágások azok, amelyek a következő törvényekben léteznek. 1. Egyenesadótörvény. 2. Bélyeg-törvény. 3. Forgalmi adótörvény. 4. Látványossági adótörvény. 5. gépkocsiról, 6. a szesz italokról, 7. vámokról szóló törvények. E törvények alapján megállapított bírságok a következőképpen rendezhetők, feltéve, hogy a befizetés 1940. június 30-ig megtörténik:

I. Az 1., 2., 3., 4., 5. és 6. pont alatt említett törvények esetén a tulajdonképpeni bírság a következő arányban fizetendő:

a) 50 ezer leltől 2 százaléka, b) 50—100 ezer leltől 3 százaléka, c) 101—500 ezer leltől 5 százaléka, d) 500 ezren felül egy millióig 8 százaléka, e) egy millió felül 5 millióig 9 százaléka, f) 10 millióig 10 százaléka, g) 10 milliótól feljebb 15 százaléka.

I. A 6., 7. és 8. fenti pont alatti törvények esetén (tehát: szesz-törvény, vám- és szacharintörvény) a fenti arányban megállapított összeg 10 százalékkal növelendő. A feltétel itt az, hogy a bírság ne legyen büntetőjogi jellegű.

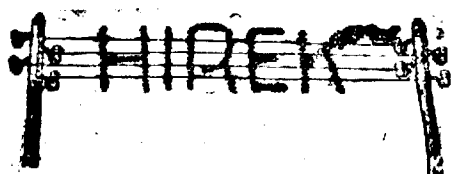
Minden, az 1940 március 31-ig megállapított bírságra vonatkozik ez a kedvezmény, még akkor is, ha a jegyzőkönyv nincsen aprobalva. Egyébként fel kell terjeszteni minden jegyzőkönyvet jóváhagyás végett, amelyet március 31-ig beiktattak. Ha egy jegyzőkönyv csak bírságot állapít meg, de magát az adót, vagy illetéket nem, így az esetben is alkalmaz-

zandó a kedvezmény.

Nincsen helye a kedvezmény alkalmazásának, ha a bírsági jegyzőkönyv jogerős maradt. Ez alól kivételt csak az az eset képez, ha a fél fellebbezte a jegyzőkönyvet, de sem ő, sem ügyvédje nem jelent meg a bíróság előtt. Ezen esetben azonban a kedvezményesen bírságösszeg 25 százalékkal emelkedik.

Aki a kedvezményt élni akar, kérvényt tartozik beadni a pénzügyigazgatóság és ahhoz bizonyítványt, csatolnia kell, hogy a kihágás úgy fellebbezési, vagy felfolyamodási stádiumban van. Ha az ügyet a fellebbezési bíróság akként döntötte el, hogy a bírságot részben lecsállította, a kedvezményezett összeg kiszámítása az eredeti és nem a lecsállított bírság alapján történik.

Aki 1939 február 1-től április 1-ig katonai szolgálaton volt, annak bármely bírság a II. táblázat szerint (I. táblázat 10 százalékkal növelve) csökkentendő ki, de a végösszeg 50 százalékkal csökkentendő a 3 százalékos összeg. Például, ha 100 ezer lelt vám-bírságról van szó, akkor abból 25 ezer lelt képez maga a vám, amely nem csökkenthető. Emellett a 75 ezer lelt bírság 3 százaléka fizetendő, tehát 2250 lei, aminek a II. táblázat szerint 10 százaléka, tehát 225 lei járul. A fizetendő összeg tehát 27.475 lei. Ugyanez az eset katonai behívottnál így áll: vám 25.000 lei, a 3 százalékos összeg fele 1125 lei és ehhez járul a II. táblázat szerinti 10 százalékos emelés, tehát 225 lei, fizetendő összesen 26.350 lei.

AZ IPAROS

Megjelenik minden második pénteken.

Redacţia şi administraţia — Szerkesztőség és Működőhivatal — Redaction und Administration:
Arad, Caminul Industriilor — Iparos Otthon
Előfizetési ára egész évre intézményeknek és nagy cégeknek 1000 lei, félévre 500 lei. Iparosoknak egész évre 300 lei, félévre 150 lei, negyedévre 75 lei.
Hirdetések négyzetcentiméterre 6 lei. Éves kötetért díjmentes.

MEGHALT KISFALUDY ÁRPAD KÖNYVKÖTŐ-MESTER.

Kisfaludy Árpád váratlan elhunytával érzékeny veszteség érte Kolozsvár magyar iparos társadalmát. A jónévi és mindenki által ismert és tisztelt iparos életének utolsó percéig munkaszünet nélkül végezte napi munkáját, amelynek befejeztével pihenni tért, hogy többé soha vissza ne térjen öreg szerszámaihoz. Kisfaludy Árpád neve szinte összeforrott a régi Kolozsvár ipari életének történetével. A jövőbeli öreg mester neve fogalom volt, személyét mindenütt tisztelték. Nemcsak iparos társai becsülték nagyra, hanem a város társadalmában is szívesen helyezték személyébe. Mint Kolozsvár törvényhatóságának hosszú időn át tagja, hathatósan védte az iparos érdekeket, mint a belvárosi református egyház, közeg presbitere, pedig meggyőződéssel szolgálta egyházát. Az Iparos Egyesületen kívül több társadalmi egyesületnek volt lelkes mozgatója. Temetése kedden ment végbe nagy részvét mellett.

AZ ÉPÜLETASZTALOSOK AZ ÉPÍTÉSZETI CÉHHEZ TARTOZNAK

Az aradi munkakamarához érkezett értesítés szerint a munkaügyi minisztérium 91.097—1940. szám alatt rendeletet adott ki és ennek értelmében az épületasztalos szakmát kivonta a faipari szakmák köréből és azt az építészeti szakmához csatolta. Így tehát a jövőben az épületasztalosok nem a faipari, hanem az építészeti céhhez tartoznak.

Mészárosok és hentesek repülőbéllyeg-illetéke.

A tengerészeti és légügyi minisztérium hozzájárult ahhoz, hogy azok a meszárosok és hentesek, akik nem nagyvágók, 1940. január elsejétől kezdődőleg kötelesek a repülőbéllyeg-illetéket fizetni és nem két évre visszamenőleg, mint arról az előző rendelet szövege. Ennek következtében az egyes meszárosokra és hentesekre már kivetett pénzbüntetések érvényteleneknek nyilvánítottak.

Ármegállapítás alá vonják a cipő és ruha árát

Bucurestiből jelentik: Az új ártörvény alkalmazása céljából, amelynek egyik ága az árak meghatározása, a nemzetgazdasági minisztériumban Marţinescu Traian államtitkár elnöklésével az összes árellenőrző inspektorok értekezletet tartottak.

A beérkezett jelentésekből megállapították, hogy számos cég ragaszkodott a régi szerényebb árakhoz, viszont mások az ártörvény dacára nagyban emelték az árakat.

Ennélfogva a minisztérium kérte azokat, akik a nagy fogyasztási cikkeket állítják elő, hogy minden gyártott cikk mellé mutassák be az előállítási ár megjelölésével és majd ennek alapján minden cikk különböző-féleségének árait meg fogják állapítani az előállítási költség és minőség figyelembe vételével.

Az ülésen a cipő és a ruha árát beszélték meg. Egyben kimondták, hogy a cipő tekintetében három kategóriát állítanak fel és pedig box, sevró és bison-cipőt. Ezekből készíthető cipők maximális árát meg fogják állapítani. A luxus-cipők ára szabad forgalom tárgya marad.

Tárgyalták ezután a ruha kérdését. Általában minden cikknél, amely nagy fogyasztásra van szánva, többféle kategóriát fognak megállapítani és ennek árát megszabni. Rövidesen számos cikk maximális árát meg fogják szabni.

BARÁTNOK

- Hány éves vagy?
- Annyi, amennyinek látszom.
- Nézz csak! Sokkal fiatalabbnak gondoltalak.

Reuniunea Civilă de Binefacere din Arad INVITARE

Reuniunea Civilă de Binefacere din Arad, ţine la 5 Maiu 1940. ora 10 în sală de lectură a Căminului Industriilor din Arad (str. Brătianu 18.)

ADUNARE GENERALĂ ORDINARĂ

la care cu onoare invită şi pe această cale pe toţi membrii Reuniunii.

Intrucât Dnii membri nu se vor prezenta în număr suficient de a putea decide, — adunarea generală ordinară se va ţine.

la 12 Maiu 1940. orele 10.

în acelaş local, — cu acelaşi ordine de zi şi — fără considerare la numărul celor prezenţi-va aduce conf. legii hotărâri valide.

ORDINEA DE ZI:

1. Cuvântarea de deschidere a Preşedintelui.
2. Darea de samă anuală a Direcţiunii Adm. şi a Consiliului de Administr.
3. Darea de seamă a Cenzorilor, prezentarea Bilanţului gestiunii trecute, descărcarea Cenzorilor şi a Conducătorilor.
4. Preliminarul pe anul 1940.
5. Alegerea membrilor de Direcţiune Administrativă a Grupelor de ajutorare pe 1940 şi alte alegeri.
6. Alegerea Cenzorilor pe anul 1940.
7. Eventuale propuneri.
8. Ridicarea şedinţei.

Arad, la 15 Aprilie 1940.

Preşedinţia Reuniunii

Aradi Polgári Jótékony Egyesület MEGHÍVÓ

Az „Aradi Polgári Jótékony Egyesület” tagjait van szerencsém az 1940. évi május hó 5-én délelőtt 10 órakor az Iparos Otthon olvasótermében (str. Brătianu 18.) tartandó

RENDES ÉVI KÖZGYŰLÉSRE

ezúton is tisztelettel meghívni.

Amennyiben ez időpontban a közgyűlés — a megjelentek elégtelen száma miatt — nem volna határozatképes, úgy a közgyűlés ugyanezen helyen és ugyanazon tárgysorozattal

folgyó évi május hó 12-én d. e. 10 órakor fog megtartatni, amikor is — a jelenlevők számára való tekintet nélkül — határozni fog.

TÁRGYSOROZAT

1. Elnöki megnyitó.
2. Az Igazgató Tanács és az Adminisztratív Igazgatóság évi jelentése.
3. A Számvizsgáló Bizottság jelentése, zárszámadások és Mérleg bemutatása, a Számvizsgáló Bizottság és a Vezetőség részére a felmentvény megadása.
4. Az 1940. évi költség-előirányzat megállapítása.
5. Választások és a csoportok adminisztratív igazgatósági tagjainak megválasztása az 1940-ik évre.
6. A Számvizsgáló Bizottság tagjainak megválasztása az 1940-ik évre.
7. Esetleges indítványok.
8. A közgyűlés berekesztése.

Arad, 1940. évi április hó 15-én.

Az Egyesület Elnöksége

Új kivetős lesz az építési vállalkozók jövedelmi adójának megállapítására.

Az építési vállalkozók jövedelmi adóját, elmentésben a többi adónemekkel, az 1940—41. évi költségvetési esztendőre nem vitélezik át. E miatt a pénzügyminisztérium körrendeletet küldött a pénzügyigazgatóságokhoz, amely utasításokat tartalmaz a kivetésekre vonatkozóan. A kivetési pénzügyigazgatóságok részletes felvilágosítással szolgálnak az adóvallomások elkészítésére.

A JAVULÁS UTJÁN

- Vádolt, volt büntetve?
- Igen. Tíz évvel ezelőtt „tilos” jelszű vízben fürödtem.
- Azóta?
- Azóta nem fürödtem.

— Április 19-én nagyvásár Szalontán. A nagy-szalontai tavaszi országos kirakodó- és állatvásárt ebben az évben április 19-én, pénteken tartják meg.

Elutasította a tábla az aradi hus- iparosoknak a husszállítási rendelet ügyében beadott ujrate vételi kérelmét

A temesvári közigazgatási tábla előtt kedden délelőtt két ügy tárgyalása folyt. Mind a kétöt a husiparosok céhe nyújtotta be. A husiparosok, mint ismeretes, megfellebbezték a városi vágóhidon vágott állatok szállításának kizárólagosságára vonatkozó szabályrendeletet. Ebben az ügyben már két egybehangzó ítélet volt, úgyhogy a szabályrendeletet tudvalevően április 1-én már életbe is léptették, mire a husiparosok a bíróságtól a szabályrendelet alkalmazásának felfüggesztését kérték. Ezt első fokon elutasították, másodfokon pedig a meszárosok visszavonták a keresetet. Függetlenül ettől, most perújrafelvételi kérelmet nyújtottak be a köz. igazgatási táblához és ezt az ügyet tárgyalta kedden délelőtt a bíróság. Bejan Romulus dr. előterjesztésére a tábla korainak nyilvánította a kérelmet, mert jogerős ítélet még nem hangzott el az ügyben és így nincs helye revízióknak. Ugyanez elutasította a husiparosok keresetét a tábla a rendes vágatási illetékek felül, úgynevezett vágóhid-korszerűsítési alakra bevételezett 50 banis járulék ügyében, amennyiben megállapították, hogy a jogorvoslat iránti kérelem alaptalan.

— Az italmérési engedélyek áthelyezése. Az aradi kereskedelmi és iparkamara figyelmezteti az italmérési engedélyek tulajdonosait, hogy amennyiben más üzlethelyiségbe akarnak költözködni, mindenképpen szerezzék meg az új helyiségre vonatkozó átírási engedélyt, nehogy felesleges költségeket, vagy beruházásokat teljesítsenek. Még ha a választott új helyiség a templomtól, iskolától és egyéb középületektől való távolság tekintetében meg is felel a törvényes rendelkezéseknek, nem engedhető meg, hogy valamelyik uccában túlságosan elszaporodjanak az italmérési helyiségek.

Aradi Iparosok Temetkezést Segélyző Csoportja

Directiunea Grupului de Ajutor de Inmormântare a Industriilor din Arad face cunoscut membrilor cari sunt in restaurant cu cotizaţie lor, să achite rentanta în interesul lor propriu, fiindcă în conformitatea §-lui 14 şi 15 din statute callitatea lor de membri respira automatic, adică dacă membrul decedază între timp, nu se poate acorda ajutorul. Cotizaţiunile sunt scadente după următorii membri decedaţi:

Az aradi Iparosok Temetkezést Segélyző Csoportja igazgatósága értesíti a csoport azon tagjait, akik halálhíradással járulékaikkal hátralékban vannak, azt saját érdekükben rendezzék, mert a csoport szabályzatának 14. és 15-ik §-a értelmében tagsági joguk automatice megszűnik, azaz, ha a tag közben elhal, a segély nem folyósítható.

A fizetés a következő elhunyt tagjaink után esedékes:

In Grupa A Ssoportban: 1172 Ioan Mészáros János, 1173 Vasile Triff Bazil, 1174 Ioan Beck János.

In Grupa B Csoportban: 1117 Sot. lui Gheorghe özy. Ardelean Györgyné, 1118 Gáspár Hock Gáspár, 1119 Izidor Fibinger Izidor, 1120 Adalbert Tóth Béla, 1121 Mladin Popoviciu Mladin, 1122 Sot. lui Robert Heizler Róbertné.

Aradi Polgári Jótékony Egyesület

Halálesetet Segélyző Csoportja.

Directiunea Grupelor de Ajutoare în caz de deces a Reuniunii Civile de Binefacere din Arad prin această comunică cu asociaţii, că cotizaţiunile de deces sunt scadente până la numărul curent:

Az Aradi Polgári Jótékony Egyesület Halálesetet Segélyző Csoportjai Igazgatósága ezúton közli a tagjaival, hogy a halálhíradással járó adók a következő sorozatokig esedékesek:

In Grupa I. Csoportban: 1057 s. l. Carol Polgar Károlyné, 1058 v. l. Emerie Batári Imréné, 1059 Gustav Kovács Gusztáv, 1060 Hermin Schöberle Hermina, 1061 s. l. Merla Dimitriené, 1062 v. l. Anton Herold Antalné, 1063 v. l. Isidor Krausz Izidorné, 1064 s. l. Matei Stahl Mátyásné, 1065 s. l. Paul Ecsedi Pálné, 1066 Adalbert Lázár Béla, 1067 Gaspar Hack Gáspár.

In Grupa II. Csoportban: 1103 Iudovic Machacek Lajosné, 1104 v. l. Martin Aranyos Mártonné, 1105 v. l. Samuel Schwartz Sámuelné, 1106 Rosalia Weldin Rozália, 1107 Gaspar Hack Gáspár.

TIPOGRAFIA „HIRLAP” ARAD

Hitelszövetkezeteink boldogulásától függ a romániai magyar iparosság jövője

**Az „Ipar és Kereskedelem”
Aradi Hitel és Takarékszövetkezet alapszabályai
Reinhart Gyula előszavával**

**ARAD, 1940.
„AZ IPAROS” KIADÁSA.**

„Ipar és Kereskedelem”

Aradi Hitel- és Takarékszövetkezet

alapszabályai

I. FEJEZET

A szövetkezet megalakulása, székhelye, célja és tartama.

1. §. A hitelszövetkezet az 1898. évi XXIII. törvénycikk alapján létesült és a „Hivatalos Lap” 1935. évi április 6-án megjelent 82. számában közölt szövetkezeti törvény, valamint az 1938. évi június 23-án megjelent „Hivatalos Lap” 141. számában közölt rendelet-törvény alapján működik.

A szövetkezet cége: „Ipar és Kereskedelem”, Aradi Hitel- és Takarékszövetkezet.

A szövetkezet székhelye Arad városa, működési köre kiterjed Arad város és Aradmegye területére.

A szövetkezet legkevesebb 50 taggal működhetik.

2. §. A szövetkezet célja, hogy tagjai részére hitelt nyújtson, hogy megtakarított pénzüket megőrizze és gyümölcsöztesse, valamint, hogy ezek érdekében mindennemű bank- és bizományi ügyletet lebonyolítson.

A szövetkezet továbbá az összetartozandóság és előrelátás szellemének, valamint a lakosság körében a kultúrának minden megfelelő eszközzel való terjesztése érdekében fog működni.

3. §. A szövetkezet tartama határozatlan.

A szövetkezet hirdetményei egy helyi lapban és a „Buletinul Cooperatiei Române-ban” tételnek kőzzé.

II. FEJEZET.

A tagok szövetkezése, azok kötelezettségei és jogai.

A szövetkezeti tagság elnyerése.

4. §. Szövetkezeti tagok lehetnek Arad város és Aradmegye területén lakó mindkét nembeli nagykoru egyének, akik nem tagjai egy ugyanilyen célú más szövetkezetnek.

A szövetkezet tagja jogi személyiség is lehet.

5. §. Semmiség terhe alatt nem vehetők fel a szövetkezet tagjai közé:

a) Azok, akiknek foglalkozásuknál fogva a szövetkezettel ellenkező érdekeik vannak;

b) Akik ellen csőd nyitattott és a gondnokság alatt állók;

c) Akik büntett, vagy más vétségek miatt, úgymint hamisítás, sikksztás, család, vesztegetés, lopás és bizalommal való visszaélés miatt elítéltek.

6. §. Aki szövetkezeti tag kíván lenni, egy belépési nyilatkozatot köteles aláírni, amelyben családi és keresztnévét, lakását, a jegyzett üzletrészek számát, a lefizetett összeget, amely a belépési nyilatkozattal egyidejűleg teendő le, a felelősség mérvét, a jelen alapszabályok teljes elismerését és a nyilatkozat keltét jegyzi be.

A belépési nyilatkozat jegyzése írásnemtudók által újjelenyomattal történik két szövetkezeti tag jelenlétében, akik aláírásukkal igazolják, hogy az alapszabály tartalmát velük közölték.

7. §. A belépés iránti kérvény felett a szövetkezet igazgatósága dönt. Az igazgatóság csak akkor utasíthatja vissza a felvételt, ha a kérvényező nem tölti be a törvény és a szövetkezeti alapszabály által megállapított feltételeket. Az igazgatóság határozatáról a kérvényező írásban értesítendő.

Ha a kérvényező kérvényének benyújtásától számított 15 szabad napon belül értesítést nem kap, felvettnek tekintendő.

Az elutasított kérvényező a közléstől számított 15 napon belül a közgyűléshez fellebbezhet. A fellebbezés a felügyelőbizottsághoz címzendő, amely azt a legközelebbi közgyűlés elé köteles terjeszteni. (Az 1938. június 23-án megjelent „Hivatalos Lap” 141. számában közzölt Rendelet-törvény 49. §. 2-ik bekezdése.)

8. §. A tagok felelőssége a szövetkezet kötelezettségéért a jegyzett üzletrészek értékéig van határolva.

Az új tagok a szövetkezet által belépésük előtt vállalt kötelezettségeikért is felelnek.

A tagság elvesztése.

9. §. A tagság megszűnik:

a) kilépés folytán;

b) elköltözés folytán, amikor a tag lakhelyét a szövetkezet működési körén kívül eső helységbe helyezi át;

c) kizárás folytán;

d) elhalálozás folytán.

10. §. Bármely tag kiléphet a szövetkezetből, ha belépésétől számított legalább 3 évi időtartam elmúlt.

A kilépés iránti kérés a szövetkezetnek írásban jelentendő be, legalább hat hónappal az üzleti év letelte előtt.

Előszó

Vitán felül álló dolog, hogy a romániai magyar iparosság boldogulása szövetkezeteinek megalakításától, szaporodásától és fejlődésétől függ. Mert, ha a kis erőket tömöríteni tudjuk, csak akkor leszünk abban a helyzetben, hogy egymást támogatva, egymást segítve megküzdjünk a nehéz viszonyokkal és eredményes munkát végezzünk. Könnyebb azonban kimondani, hogy alakítsunk szövetkezeteket, mint ezt a célkitűzést megvalósítani és főképpen a megalakított szövetkezeteket fenntartani. A szövetkezeteknél fordítva áll a régi axioma, hogy minden kezdet nehéz. Szövetkezetet alakítani huszonnégy óra alatt lehet, de úgy megcsinálni, hogy az tartós legyen, eredményesen működjön, ez a dolog nehezebb része. Már pedig meg kell csinálnunk szövetkezeteinket és jól kell megcsinálnunk.

Mindenekelőtt meg kell lenni az alkalmas talajnak, amire építeni lehet. Ez pedig nem más, mint a szövetkezeti szellemnek a lelkébe való plántálása. Kizárólag akkor épül ugyanis erős alapokra a szövetkezet intézménye, ha minden egyes tag izzig-vérig szövetkezeti emberre válik. A szövetkezeti embernek elsősorban altruistának kell lennie. Önzetlenül kell másért dolgozni tudnia. Összetartónak kell lennie, megértéssel és szeretettel kell a szövetkezet és tagtársai ügyével foglalkoznia.

A szövetkezetek lehetnek beszerzési szövetkezetek, termelési szövetkezetek, illetve takaré- és hitelszövetkezetek. Ezúttal csak az utóbbiról kívánok beszélni, mert a hitelszövetkezet első, a legfontosabb és az a szövetkezet-fajta alakítható meg a legkönnyebben. Időrendben már azért is először a hitelszövetkezet alakítandó meg, mert a szövetkezeti embereket takarékosagra kell nevelni és hitelre minden iparosnak szüksége van.

A romániai szövetkezeti törvény rendkívül megkönnyíti a szövetkezetek alakítását. Hitelszövetkezet alakításához városokban mindössze tizen tag szükséges, akik mindenike — amennyiben csupán a jelzett üzletrészek erejéig vállalt felelősséget, — két üzletrészt tartozik jegyezni. Természetesen jogában áll mindenkinek több üzletrészesül is részt venni a szövetkezet tevékenységében, de a törvény nem engedélyezi száz üzletrésznél nagyobb jegyzésnek egy körben való összpontosítását. A szövetkezetnek minden tagja egyenlő. Akár egy,

akár mász üzletre van, minden tagot, és így tovább van joga. Amennyiben a negyven tag együtt van, minden további nélkül összehíthatnak az alakuló közgyűlésre, ahol az alapszabályokat, — amelyre mintául az aradi „Ipar és Kereskedelem” Társaság és hitel-szövetkezet alapszabályainak szövegét közöljük, — elfogadják és megbírnak két tagot, hogy a járásbírósnál a formáságoknak tegyenek eleget, aztán megválasztják a vezetőséget: az igazgatóság és felügyelőbizottság tagjait. Mindössze ennyi a teendő és az új hitel-szövetkezet megkezdheti a működését. Természetesen a törvény értelmében nevet is kell adni a szövetkezetnek, márcsak azért is, hogy ezzel más szövetkezetektől megkülönböztethető legyen. A név egyszerűsrimint a zászló is, amely köré a tagok tömörülnek.

Mi negyven év előtt Aradon így kezdtük a magunk működését, hogy az ipartestülettől kölcsön-helyiséget kértünk, bérbe vettünk egy pénzszekrényt, befizettük az üzletrészek megfelelő hányadát, azonkívül az igazgatóság módosabb tagjai egy-egy kisebb betétet helyeztek el a szövetkezetnél és így felszerelve vártunk a kliensekre. Kedvesebb helyzetben levő szövetkezetek jobb körülmények között, amennyiben tagjaik áldozatkészebbek, szépen berendezett helyiségben kezdhetik meg működésüket. Úgyelni kell azonban arra, hogy nagyon könnyűvé kell tenni a szövetkezetbe való belépést, mert igen fontos, hogy a szövetkezetnek minél több tagja legyen. Meg kell ezért engedni, hogy a jegyzett üzletrészeket kisebb heti vagy havi részletekben fizessék be a tagok. És továbbra is lehetőleg emelni kell az üzletrészek számát, mert így a tagok egyrészt önmaguknak gyűjtenek tőkét, másrészt saját hitelképességüket nagymértékben fokozzák, ha nagyobb törővel vannak a szövetkezetben érdekelve.

Ha már most együtt van a szövetkezet alaptőkéje, ez bizonyára még mindig kevés lesz a jelentkező hiteligénynek kielégítésére és így gondoskodnunk kell megfelelő betétekről és nedig állandó betétekről, amivel a szövetkezet dolgozhat. Bizonyára lesznek a jelentkező tagok között olyanok, akik — ha ideiglenesen is, — olyan pénz felett rendelkeznek, amelyre pillanatnyilag nincs szükségük és így módjuk van rá, hogy a szövetkezetet bízzák meg ezeknek a tőkének gyümölcsösztetésével. Viszont intézményesen is kell gondoskodni ilyen betétek gyűjtéséről. Ebben a tekintetben a legalkalmasabb a heti, vagy havi kötelező betétek eszközölése. Mindenki, aki részt akar venni ebben az akcióban, előzetesen leköti magát négy-öt évre, hogy hetenként vagy havonként egy bizonyos előre megállapított összeget fizet be a szövetkezet pénztárába. A határidő lejártával ezek a betevők a kamatos kamattal együtt egy összegben kapják meg a négy-öt év folyamán szépen felszaporodott betétjüket. Ez a kénysmertakarékosság második természetévé válik az évek folyamán a betevőnek, miért is ajánlatos az iparosok családtagjait: gyermekeit, segédeit, tanoncait ebbe a rendkívül hasznos és életképes akcióba elsősorban bevonni, hogy az újabb nemzedék is megismerje a szövetkezet áldásos működését.

Most még csak egyre akarok kitérni és ez a vezetőség megválasztásának döntő fontosságú problémája. A vezetőség ne álljon tulsok tagból. Legyen csak hat, vagy legfeljebb kilenc ember, aki oda bekerül. Legyenek ezek a vezetők talpig becsületesek, jellemesek, előrelátók, a helyzettel ismerősek, amellet megértők, a bajba jutottak segítségére mindig kész, jóindulatú emberek. Ha ilyen egyénekből tevődik össze az igazgatóság, akik mind szem előtt tartják, hogy csak a szervezetet érdeke, ami számba jöhet és sohasem a magánérdek, de ugyanakkor tudatában vannak annak is, hogy a szervezet van a tagokért, és nem a tagok a szervezetért, akkor virágzó szervezeti élet, a tagok boldogulása és biztos jövő áll az új szervezet előtt. Vessük ezt jól emlékezetünkbe és ezek a megszívlelendő gyakorlati tanársok lebegjenek a szemünk előtt, amikor egy új iparos-szervezet megalakításának nagyfontosságu és nagy körütekintést igénylő munkájához hozzákezdünk.

REINHART GYULA

Ha a szövetkezet visszautasítja a kilépés iránti kérés átvételét, az Arad város rendőrkveszturájához nyújtandó be, mely azt a szövetkezetnek elismervény ellenében, vagy két tanu jelenlétében jegyzőkönyv felvételével, késedelem nélkül átadja.

Azon tag, akinek kilépése és annak jóváhagyása az előbbi szakaszok rendelkezéseinek betartásával történt, azon üzleti év utolsó napján tekintetik kilépettnak, amelyben a kilépés iránti kérés átvételétől számított 6 havi időtartam betöltöttik.

11. §. Azon tag, aki a szövetkezet működési körén kívül eső helységbe költözik, vagy aki más, ugyanilyen célú szövetkezetbe lép be, vagy aki nem tölti be továbbra az alapszabály 4. és 5. szakaszaiban megállapított feltételeket, jogilag elveszti tagsági minőségét az üzleti év leteltével. A tagság elvesztésének tényét az igazgatóság állapítja meg és az erre vonatkozó határozat ajánlott levélben, vagy irni-olvasni tudók számára elismervény ellenében közöltetik. A tagság minőségét elvesztett tag a felügyelőbizottság útján a közgyűléshez felbbezhet a fenti 7. szakasz 3-ik bekezdésének előírása szerint.

12. §. Kizáratnak a szövetkezetből :

a) Azok, akik ezen alapszabály 5-ik szakaszában foglalt valamely helyzetbe jutnak:

b) Azok, akik nem vetik magukat alá a szövetkezeti törvény rendelkezéseinek, jelen alapszabálynak, a szövetkezet működéséről szóló végrehajtási utasításoknak, vagy a közgyűlés és az igazgatóság által hozott határozatoknak, valamint azok, akik a szövetkezet érdekét ellen cselekszenek.

A kizárt tag felelős a szövetkezetnek azon tetteivel okozott károkért is, amelyeknek elkövetése vonta maga után kizárását.

13. §. A kizárást az igazgatóság mondja ki, az arról szóló határozat a kizárt tagnak ajánlott levél útján hozandó tudomására, vagy az irni-olvasni tudóknak elismervény ellenében. A kizárt tag az értesítés vételeitől számított 30 napon belül fellebbezhet, a felügyelőbizottság útján, a legközelebbi közgyűléshez, a jelen alapszabály 7. §. 3-ik bekezdése szerint.

14. §. A kizárt tag kilépési napjának az üzleti év utolsó napja tekintendő, a kizárt tag azonban a kizárás napjától kezdődőleg elveszti azon jogát, hogy a közgyűléseken résztvehesen, vagy hogy valamilyen tisztséget viselhesen a szövetkezetben, valamint hogy a jelen szabályzatban megállapított tagsági jogokat élvezhesse.

A 12-ik §. b) pontja alapján kizárt tag elveszti jogát a kizárásának évében elért bármily nyereségre; kizárásának évében pedig semmi körülmények között nem fogadható vissza.

15. §. A szövetkezetből az alapszabályok szerint bármily módon kivált taggal való elszámolás azon üzleti évvégi mérleg alapján történik, amelyben tagsági minőségét elvesztette, kifizetése pedig az üzleti év leteltétől számított hat hónap múlva történik.

A volt tagnak járó összegekből a szövetkezet visszatartja a tag-

nek vele szemben fennálló és bármily esedékességi tartozása összességét a törvény 20 §-ának 3-ik bekezdése alapján.

Ezen visszatarthatási jog a szövetkezetnek privilégiuma és bármilyen más hitelezővel, vagy végrehajthatóval, vagy engedménnyessel szemben érvényesíthető a követelés, foglalás vagy engedményezés keltétől függetlenül.

A kilépett tag által üzletrészeire befizetett összeg 10%-a a tartalékalap javára visszatartható. Azokkal szemben, akik kényszerítő okokból lépnek ki, az igazgatóságnak jogában áll ezt a százalékot leszállítani, vagy arról teljesen lemondani.

Elhalálozás, elköltözés, vagy kizárás folytán kilépett tagok befizetett üzletrészeiből nem tartható vissza a 10%.

16. §. Ha a mérleg szerinti veszteség nagyobb a szövetkezet üzletrésztőkéjénél és valamennyi tartalékjánál, a kivált tag, vagy annak örökösei kötelesek a veszteség fedezése végett a rájuk eső részt megfizetni, a fenti 8-ik §. szerint vállalt felelősség határain belül.

17. §. Aki tagsági minőségét elvesztette, semminemű jogot nem támaszthat a szövetkezet tartalékalapjaira, vagy másnemű vagyonára.

18. §. Ha az alábbírt 20. §. szerinti időben a szövetkezet feloszlik, a tagsági minőség megszűnése nem jön többé figyelembe, hanem a likvidálási szabályok szerint kell eljárni.

19. §. A kivált tagnak járó és 16-ik §-ban megállapított időben fel nem vett összegeket szabad betéteknek kell könyvelni.

20. §. Aki a fenti 9-ik §-ban írt bármily módon tagsági minőségét elvesztette, valamint annak örökösei, az alapszabályok 8-ik §-ában megállapított felelősség határain belül, a tagsági minőség elvesztése évének végétől számított 2 évig felelősek maradnak a szövetkezetnek ezen időpontig vállalt kötelezettségeiért.

A tagok jogai és kötelezettségei.

21. §. A szövetkezet tagjai kötelesek üzletrészként 50 leí beirtási díjat fizetni és betartani a törvény, valamint annak végrehajtási utasítása és az alapszabályok rendelkezéseit, a közgyűlés, az igazgatóság és a többi alapszabályszerinti szervnek határozatait és mindenkor a szövetkezet fejlődése érdekében dolgozni.

22. §. Azon tag, aki a szövetkezet iránti kötelezettségeit teljesítette, tagságának megszűnéséig jogosult a szövetkezet által nyújtott mindennemű előnyökben vagy szolgáltatásokban részesülni, a törvény és jelen alapszabályok rendelkezései értelmében.

III. FEJEZET

Üzletrésztőke

23. §. A szövetkezet tőkéje egyenlő, egyenként 1000 leí értékű üzletrészekből áll,

Egy-egy tag legalább két üzletrészt köteles jegyezni és nem lehet több, mint 100 üzletrésze.

24. §. Az előző szakasz által meghatározott kereten belül és a jegyzett üzletrészeknek kifizetése után, bármelyik tag a már birtokában levőkön kívül újabb üzletrészeket jegyezhet.

25. §. A jegyzéskor a tag köteles a jegyzett üzletrészek értékének legalább egytized részét a szövetkezet pénztárába befizetni, a hátralék 9 havi előleges részletekben fizetendő be, a késedelmes fizetés kamatmegterheléssel jár. A tagnak jogában van egyszerre több részletet, vagy az üzletrészek teljes értékét befizetni.

26. §. Minden egyes tag a szövetkezetbe való belépésekor egy üzletrészkönyvecskét kap, amelybe az üzletrészeire vonatkozó mindennemű ügylet bejegyeztetik.

27. §. A tag üzletrészei nem engedményezhetők, zálogba nem adhatók és le nem foglalhatók mindaddig, míg a szövetkezet tagja.

A szövetkezet fennállásának tartama alatt a tag személyes hitelről csak a tagot az évi mérleg szerint megillető nyereségrészeire vonatkozólag érvényesíthetik jogaikat, az alapszabályok 15. §-ában foglalt fenntartással, míg a szövetkezet feloszlása, vagy a tagság megszűnése esetén a tagnak járó azon összeg felett érvényesíthetik jogaikat, amely a szövetkezetnek az alapszabályok 15. §-a szerinti kielégítése után fennmarad.

28. §. A szövetkezet felszámolása esetén a tagok befizetett üzletrészeik értékéért hitelezőknek tekintetnek, azonban nem fizethetők ki mindaddig, míg a szövetkezet összes egyéb tartozásait és kötelezettségeit ki nem egyenlítette.

29. §. A jegyzett üzletrészek teljes kiegyenlítéséig a tagnak járó részesedés üzletrészei javára visszatartatik.

A tagnak a nyereséghez való joga annak esedékességétől számított 3 év után elévül.

Az elévült összegek a tartalékalaphoz csatoltatnak.

30. §. Az üzletrészek csak az igazgatóság hozzájárulásával ruházhatók át, de csak azon esetben, ha az, akire az üzletrészt átruházzák, már tagja a szövetkezetnek, vagy belép tagként a szövetkezetbe. Az üzletrészek nem ruházhatók át olyan személyre, aki nem vehető fel a tagok sorába.

31. §. A szövetkezet vesztései a következő sorrendben nyernek fedezetet: a) az évi nyereségből; b) a tartalékalapból és a többi társasági alaphól; c) az üzletrészekből.

A szövetkezet vállalt kötelezettségeinek teljesítése érdekében kényszerítheti tagjait a jegyzett üzletrészek teljes értékének még a megállapított határidők előtt való befizetésére, amikor az igazgatóság ezt szükségesnek fogja találni.

IV. FEJEZET

A szövetkezet ügyletei

§2. §. A szövetkezet a következő ügyleteket bonyolíthatja le:

a) betéteket fogadhat el gyümölcsösztetésre tagoktól és nem tagoktól is, amikor pénzüsszegekre van szüksége, a Nemzeti Szövetkezeti Intézet által megállapított módzatok mellett a szövetkezeti törvény 158. szakasza szerint.

A betétek 1. kötött időre, 2. felmondásra és 3. látra fogadtatnak el.

A kamatlábat és a visszafizetési határidőket az igazgatóság alapítja meg a mindenkor közgyűlés által megszabott határokon belül, vagy egy külön szabályzat szerint.

Minden egyes betétes egy névre szóló könyvecskét kap, amelybe beírják a szövetkezettel létrejött összes ügyleteit és amely a betét kivételek és a számlák végleges lezárásakor visszaszolgáltatandó, a könyvecske csak azon összegre biztosít jogot tulajdonosának, vagy törvényes engedményesének, amely az aznapi követelés egyenlegével egyenlő és amely összeg a szövetkezet könyveibe a tulajdonossal lebonyolított ügyletek alapján bejegyeztetett.

A szövetkezet szabad betéteket is elfogadhat, amelyek nem kamatoznak és amelyek bármely időpontban a betétesek rendelkezésére tartandók;

b) egyszerű inkasszó ügyleteket bonyolíthat le és ügyfelei részére fizetések teljesítésére adhat rendelkezéseket, továbbá fedezet ellenében garancialeveleket adhat ki;

c) kölcsönöket vehet fel a Nemzeti Szövetkezeti Intézetnél, vagy bármely más intézetnél vagy magánosoktól, a közgyűlés által minden évben megállapított kereten belül;

d) tagjai részére hiteleket adhat, amelyekre gazdálkodásuk, foglalkozásuk, vagy vállalkozásaik lebonyolítása végett szükségük van a minden évi közgyűlés által megállapított keretek és kamatok mellett.

A szövetkezet nem tagok részére is folyósíthat kölcsönt, amikor felesleges készletei vannak.

A hitelek a közgyűlés által megállapított feltételek szerint folyósíthatnak, anélkül, hogy hosszulejáratu kölcsönökkel a rövidebb lejáratu készleteit immobilizálná. Minden esetre az igazgatóság köteles személyes biztosítékokat követelni, vagy nagyobb kölcsönöknél bekebelezést, elsőbbségi jogokat, vagy kezizálogot.

A közgyűlés megállapítja az egy személy részére általában folyósítható kölcsön legmagasabb összegét. Ugyanígy a személyi hitelre kiadható egyéni kölcsönök összegének határát, amelyek dologi vagy személyi biztosítékok nélkül szavaztatnak meg.

A szövetkezet különböző, a vele összeköttetésben levő lakosság szövetkezeteinek is nyújthat kölcsönöket. Ilyen kölcsönök, csak dologi

biztosítékokkal, ingatlan, árú, termékek stb. záloga ellenében nyújthatók, vagy az igazgatóság személyes és készfizető kezessége mellett.

A kölcsönök nyújtásánál a szövetkezet igazgatósága köteles szem előtt tartani nemcsak a kölcsöntvevő fizetőképességét, vagy a nyújtott biztosítékokat, hanem a kölcsön célját is, és ezért a tervezett vállalkozások szervezési tervét, valamint azon számadásokat is bekérheti, melyek a jövedelmezőséget mutatják ki.

A szövetkezet igazgatósága köteles a kölcsön felhasználását, továbbá a szerződésben megállapított feltételek betartását, valamint azon ügyletek felértékelését ellenőrizni, amelyekre a kölcsönt adták.

A szövetkezetnek jogában áll a kölcsönszerződést felbontani és annak azonnali kiegyenlítését követelni nemcsak akkor, amikor az adós más célra használja fel a kölcsönösszeget, mint az a kölcsönszerződésben megállapított, vagy ha a szövetkezeti törvény 172, 174. 175, 177 és 178 szakaszaiban írt valamely ténykedésben lesz vétkes, hanem akkor is, ha az adós vagyona, vagy a szövetkezettől nyert kölcsönökből létesített vállalkozások olyan értékcsökkenésnek vannak kitéve, amely a követelés behajtását veszélyeztetné.

e) a tagokat a szükséges kölcsönök nyújtásával lakónházak, vagy műhelyek építése érdekében segítheti.

f) segítheti tagjait a szükséges kölcsönök nyújtásával vállalkozásaiknál, vagy szállításaiknál megkívánt biztosítékok (óvadékok) letételénél.

g) beszerezhet, de csakis bizományba olyan közszükségleti cikkeket, szerszámokat, felszereléseket és gépeket, amelyek a gazdaság vagy a szakmai foglalkozás üzésénél szükségesek, valamint elősegítheti a termékek közös eladását, amikor azt a tagok kérik és más különleges célú szövetkezetek útján nem bonyolítható le ;

h) elősegítheti a szövetkezet mellett külön szekció létesítését, vagy szervezhet ilyeneket, többek között mindennemű kölcsönösségen alapuló biztosításokat és viszontbiztosításokat ;

i) szervezhet és támogathat , mint különálló szekció a szövetkezet mellett egy áruhitelcsoportot, amely a szekció tagjai részére lehetővé teszi, hogy az árú vevői, illetve valamely árú vagy munka megrendelői részére hitelt nyújtva részletfizetés mellett forgalmukat növelje és hogy azok a kihitelezett árúk vagy munkák ellenértékét az áruhitelcsoport részéről a szövetkezet útján végzendő rendszeres inkasszó útján kaphassák meg.

j) tagként beléphet 2. és 3. fokozatú szövetkezeti intézményekbe,

l) elfogadhat adományokat, amelyeket a szövetkezet igazgatósága bocsát meg és átvesz, ha nem jelentenek terhet a szövetkezetre, ellenesetben a közgyűlés dönt. A tagoknak semmi joguk sincs az adományokra, a szövetkezet feloszlása esetén pedig az adományok a tartalék-alapra előírt feltételek szerint kezelletnek, amennyiben az adományozási okirat nem intézkedik másképpen.

m) erkölcsileg és anyagiilag elősegíti a tagok között a kultúra terjesztését könyvtárak, olvasótermek létesítésével, előadások, színházak tartásával stb. együttműködve főleg a körzetéhez tartozó többi szövetkezettel.

33. §. Bármilyen ügylet, amelyet a fenti feltételek betartása nélkül kötnek, vagy lebonyolítanak, semmis és azok viselik érte személyesen a felelősséget, akik megkötötték a szövetkezet nevében függetlenül a szövetkezeti törvény 199-ik szakaszának 2-ik bekezdésében meghatározott következményektől.

V. FEJEZET

A szövetkezet szervei.

34. §. A szövetkezet szervei:

- a) A közgyűlés.
- b) Az igazgatóság.
- c) A felügyelőbizottság.

A közgyűlés.

35. §. A közgyűlést az összehívás előtt legalább 3 hónappal beírt összes tagok alkotják. A közgyűlésen nem vehetnek részt azok a tagok, akik kölcsöneiket lejáratkor nem fizették ki, sem azok a tagok, akik az üzletrészek esedékes befizetéseivel hátralékosak; rendes közgyűlés formájában egyszer egy évben működik és rendkívüli közgyűlés formájában, valahányszor arra szükség van.

36. §. Az összehívást az igazgatóság, vagy az igazgatótanács eszközli, ha arra felhatalmazása van, saját kezdeményezéséből, vagy a felügyelőbizottság kérésére, vagy a tagok összességének legalább egytized része kérésére, megnevezve az összehívás célját és okát.

Ha a felügyelőbizottság, vagy a tagok előírt száma által kért közgyűlés összehívása nem történik meg, fellebbezés nyújtható be a Nemzeti Szövetkezeti Intézethez, amely kiküldötte útján eszközli az összehívást.

37. §. A rendes közgyűlést legkésőbb április 15-ig kell összehívni.

A közgyűlés legalább 15 szabad nappal az annak megtartására kitűzött nap előtt hívandó össze.

A meghívót az igazgatóság elnöke, esetleg alelnöke, vagy a Nemzeti Szövetkezeti Intézet kiküldötte írja alá.

A meghívóban az összejövetel helye, napja és órája tüntetendő fel, annak napirendje, valamint az alábbi 38-ik szakasz utolsó előtti bekezdése szerint megállapított második összejövetel helye, napja és órája, arra az esetre, ha az első összehívásra a tagok nem jelennének meg a jelen alapszabály által megállapított számban.

- Semmis az oly ügyben hozott minden határozat, amely nem sze-

repetit a napirenden, egy újabb közgyűlés összehívása iránti határozatot kivéve.

A meghívót a szervezetek helyiségében és Arad város rendőrkveszturáján ki kell függesztetni. A kifüggesztésről elismervény vesendő, vagy a szervezetek delegátusa két tag jelenlétében jegyzőkönyvet szerkeszt és az a közgyűlés iratai között megőrzendő. A mérleg és a nyereség és a veszteség számla másolata, valamint a felügyelőbizottság jelentése a tagok rendelkezésére bocsátandó, a szervezetek helyiségében, legalább 10 nappal a közgyűlés megtartására kitűzött nap előtt. A mérleg csak akkor terjeszthető a közgyűlés elé, ha az előzetesen a Nemzeti Szövetkezeti Intézetnek erre a célra kiküldött szervelei által láttamozva lett.

A Nemzeti Szövetkezeti Intézetet értesíteni kell a közgyűlés megtartásáról a közgyűlés előtt legalább 15 nappal, ellenkező esetben az elnök, alelnök és igazgatótanács a szervezetek törvényben előírt követhetményeket viselik.

38. §. A közgyűlésen az igazgatóság elnöke elnököl, annak távollétében az alelnök és ha ez is távol van, a jelenlevő legidősebb igazgatósági tag.

A közgyűlés saját kebeléből egy jegyzőkönyvvezetőt és két hitelesítőt választ, akik az elnökkel együtt alkotják az ülés vezetőségét. Ezek szerkesztik és írják alá az ülésről felvett jegyzőkönyvet, a jelenlevő tagok névsorát és a közgyűlés összes iratait.

A hitelesítők nem választhatók az igazgatóság tagjai közül, a felügyelőbizottságból, vagy a szervezetek tisztviselői közül.

A közgyűlés csak akkor hozhat érvényes határozatokat, ha a szervezeti joggal rendelkező tagok legalább $\frac{1}{2}$ része van jelen, kivéve azon esetet, amikor a törvény, vagy az alapszabály más számú tag jelenlétét követeli.

Amennyiben az első összehívásra nem jelennek meg a tagok az előírt számban, a közgyűlést törvényesen egy héttel később kell megtartani, az első ülésre szóló meghívóban megállapított időpontban külön összehívás nélkül, amikor érvényes határozatok hozhatók a jelenlevő tagok számára való tekintet nélkül, azonban csakis az első összehívás napirendjén szereplő kérdésekben.

A közgyűlésen nem vehetnek részt azon tagok, akik kölcsönüket esedékességkor nem egyenlítették ki, valamint azon tagok, akik nem fizették be legalább 2 üzletrész értékét.

39. §. A közgyűlés határozatai abszolút szótöbbséggel hozandók, kivéve azon eseteket, amikor a törvény, vagy alapszabály külön szavazattöbbséget követel meg.

Azon esetben, ha az első szavazásnál nem érik el az abszolút szavazattöbbséget, újabb szavazást kell tartani, amikor azon ügyeket jelentik ki megszavazottnak, vagy azon személyeket megválasztottnak, akik a legtöbb szavazatot nyerték.

Minden egyes tagnak csak egy szavazata van, bármilyen számú üzletrészesel is rendelkezéssel.

Akadályoztatás esetén a tag képviseltetheti magát a közgyűlésen megbízottal, akinek két tag által igazolt írásbeli meghatalmazása kell hogy legyen és akinek szintén szavazati joggal rendelkező tagnak kell lennie.

A szövetkezet igazgatósági tagjai, vagy tisztviselői nem fogadhatnak el képviseleti megbízást a közgyűlésre.

Egy tag csak egyetlen tagot képviselhet.

A szövetkezet igazgatósági tagjai vagy tisztviselői nem vehetnek részt a költségvetések, mérlegek és olyan határozatok megbeszélésében, amelyek az ő felelősségüket érintik.

A szavazás kézfelemeléssel történik, kivéve, amikor a jelenlevő tagok egyötöd része titkos szavazást kér.

Az igazgatóság megbízatásának visszavonása, vagy annak perbefogása felett mindenkor titkos szavazással kell határozni.

40. §. A közgyűlés hatásköre a következő:

a) Mindazon ügyekben határoz, amelyek a törvény 65-ik szakasza szerint hatáskörébe tartoznak.

b) Megállapítja a szövetkezet vezetése és igazgatásának módjait a törvény és az alapszabály keretén belül;

c) Választja az igazgatóságot és a felügyelőbizottságot. Ezeknek megbízatását csak egy rendkívüli közgyűlés vonhatja vissza, amelyet külön erre a célra hívnak össze és amelyen a szavazati joggal rendelkező tagoknak legalább kétharmada kell hogy részt vegyen, határozatait pedig a jelenlevő tagok $\frac{3}{4}$ többségével hozza meg.

d) Jövőhagyja a szervezési és belső működési szabályzatokat.

e) Határoz a szövetkezet mellett létesítendő külön szekció létesítése ügyében az alapszabály 32-ik szakaszának h) és i) pontjai értelmében.

f) Határoz ingatlanok megvásárlása ügyében, amikor nem állnak fenn az alapszabály 53. szakaszának h) pontjában megjelölt kényszerítő okok, valamint bármily ingatlan eladása felett.

g) Határoz az igazgatóság elleni kártérítési keresetek megindítása felett, azonban csak oly közgyűlésen, amely a fenti c) pontban előírt többségben jön össze és hozza meg határozatát.

h) Határoz a tagoknak a közgyűlés megtartására kijelölt időpont előtt legalább 15 nappal benyújtott indítványai felett.

i) Választ egy tagot az igazgatóságból vagy felügyelőbizottságból, aki a szövetkezetet a Nemzeti Szövetkezeti Intézet közgyűlésén képviselje.

41. §. A közgyűlésnek a törvény és az alapszabály keretén belül hozott határozataival valamennyi tagra kötelezőek, azokra is, akik a közgyűlésen nem vettek részt.

Bármely tagnak joga van a közgyűlés napjától számított 30 nap

alatt előterjesztést beadni azon határozatok ellen, amelyek a törvény, vagy az alapszabály rendelkezéseivel ellentétben vannak.

Előterjesztést adhat be bármely tag, aki a közgyűlésen jelen lévén, tiltakozást jelentett be a jegyzőkönyvbe felvett határozat ellen, valamint bármely távollevő tag, aki indokoltan akadályoztatva volt a közgyűlésen való részvételben, vagy ha azzal indokolja előterjesztését, hogy az összehívás nem történt szabályszerűen, vagy az úgy nem volt napirendre tűzve.

Az előterjesztés a Nemzeti Szövetkezeti Intézethez intézendő.

Az igazgatóság.

42. §. A szövetkezet igazgatását hat írni és olvasni tudó tagból álló igazgatóság végzi, akiket a közgyűlés azon szavazati joggal rendelkező tagok közül választ, akik a törvény 34-ik szakaszában előírt feltételeknek megfelelnek és nincsenek rendezetlen tartozásaik.

Az igazgatósági tagok főleg olyanok közül választandók, akik nem vettek fel kölcsönt valamely bármilyen féle és rangu szövetkezeti egységnél vagy társaságnál és semmiesetre sem olyanok, akik mint szövetkezeti vezetők valamilyen fegyelmi büntetést szenvedtek, vagy az Ellenőrző Bizottság elé utaltattak a szövetkezeti törvény által tiltott tettek miatt.

43. §. Az igazgatósági tagok nem kérhetik a szövetkezetből való kilépésüket, vagy üzletrészelik visszavonását, csakis ha a tagok kilépésére előírt feltételeket teljesítik és a közgyűléstől működésükre megkapták teljes felmentésüket.

44. §. Az igazgatósági tagok megbízatása 3 évre szól, azonban újraválaszthatók.

Az igazgatósági tagok $\frac{1}{3}$ -ad része minden évben sorshúzás útján kilép a szövetkezeti törvény 33-ik szakaszának rendelkezései szerint.

45. §. Az igazgatóságban történt üresedés esetén a megmaradt tagok felügyelőbizottsági tagokkal együtt a jelenlevők abszolút többségével hozott határozattal választják be azokat a tagokat, akik az igazgatóságból kilépett tagokat a legközelebbi közgyűlésig helyettesítik.

A közgyűlés által választott tagok megbízatása az általuk helyettesített igazgatósági tagok megbízatásának lejártáig szól.

46. §. Ugy az igazgatóságban, mint az igazgatótanácsban a tagok személyesen működnek, anélkül, hogy más tag, vagy idegen személy helyettesíthetné őket.

Az igazgatóság tagjai nem vehetnek igénybe olyan kölcsönöket, amelyek teljes összegükben meghaladnák a bank befiztott tőkéjének 20%-át 100.000 lei összegű tőkéig; ez a hányad 1%-kal emelkedik minden 100.000 leinyi befizetett tőkeösszeg után.

Kivételt képes azon eset, amikor valamennyi igazgatósági tag

Sicsőne nem haladja meg az általa befizetett üzletrésztőkéit és ez a befizetett összeg pincs lekötve az illető igazgatósági tag által más tagok kötelezettségeinek biztosítására. Az igazgatóság és a felügyelőbizottság tagjainak kötelezettségei mindenkor rendezve kell, hogy legyenek, megbízatásuk különbeni elvesztésének terhe mellett.

47. §. A szövetkezetet az igazgatóság, vagy ha arra kifejezetten felhatalmazást nyert, az igazgatótanács képviseli.

Azon jogcselekmények, amelyek a szövetkezetre kötelezettségeket rónak, az igazgatóság vagy a közgyűlés által előzetesen jóváhagyandók aszerint, amint az alapszabály vagy a törvény rendelkezései ezen szervek hatáskörét megállapítják.

A szövetkezet cégét az igazgatóság által megbízott két igazgatósági tag jegyzi. Ezek felelősek a szövetkezettel szemben azon ügyletekért, amelyeket az igazgatóság felhatalmazása nélkül irtak alá.

A szövetkezet cégjegyzésével megbízottak azt nem engedhetik át vagy nem ruházhatják át másra.

Egyes ügyekre, amelyek külön feltüntetendők, az adott megbízáshoz, valamint a bíróság előtt való képviselőre, az igazgatóság, vagy igazgatótanács idegen személyeknek is adhat felhatalmazást.

48. §. Az igazgatóság saját kebeléből egy elnököt és egy alelnököt választ, akik nem lehetnek a szövetkezet pénztárnoka vagy könyvelője.

Az elnök távollétében az igazgatóság az alelnök elnöklete alatt működik és ha ez is hiányzik, az ülésen jelenlevő legidősebb igazgatósági tag elnököl.

Az igazgatóság akkor határozatképes, ha az igazgatósági tagoknak fele az ülésen jelen van. A határozatok a jelenlevők abszolút többségével hozandók; a szavazatok egyenlősége esetén az elnök szavazata dönt. A különvéleményeket mindenkor a jegyzőkönyvbe kell foglalni.

A szövetkezet tisztviselői, akik egyúttal az igazgatóságnak is tagjai, nem burnak szavazati joggal olyan ügyekben, amelyek tisztségüket érintik.

Az igazgatóság egyszer, szükség esetén kétszer hetenként tart ülést.

49. §. Az igazgatóság minden évben és pedig a közgyűlést követő első összejövetelén egy 3 igazgatósági tagból álló igazgatótanácsot nevez ki, akik közül az egyik a szövetkezet elnöke és akik a szövetkezet napi vezetését intézik, jegyezhetik és képviselhetik a szövetkezetet az igazgatóság felügyelete mellett, amelynek ők a megbízottai. Az igazgatóság állapítja meg az igazgatótanács hatáskörét, amelynek működése az igazgatóság elé terjesztendő jóváhagyás végett.

50. §. Az igazgatóság által kötött azon ügyletek, amelyek az alapszabályokban részére megadott jogok kereteit túllépik, nem érvényesíthetők a szövetkezettel szemben és az igazgatóság tagjai személyileg

és korlátlanul felelősek harmadik személlyel szemben ezekért az ügyletekért.

51. §. Az igazgatósági tagok a szövetkezet teljes működésére vonatkozólag, úgyszintén a szövetkezet anyagi helyzetét illetőleg titoktartásra kötelezettek. Abban az esetben, ha közülük valamelyiknek egy meghatározott ügyletben, ellenkező érdeke van, köteles magát távollattartani.

Bármely tagnak jogában áll az Ellenőrző Intézet tudomására hozni az igazgatósági tagok azon tényét, vagy mulasztásait, amelyek a szövetkezetre károsak.

52. §. Az igazgatósági, igazgatótanács, vagy felügyelőbizottsági tagok és az elnök csak azon ülések után, vagy csak azon kiküldetések után követelhetnek jelenléti díjakat, amelyeken ténylegesen résztvettek, anélkül, hogy más javadalmazásra vagy előnyökre tarthatnának igényt. A jelenléti díjakat a közgyűlés határozza meg minden évben a költségvetés jóváhagyásával egyidejűleg. A szövetkezet alkalmazottai nem kaphatnak napidíjakat vagy az üléseken való részvételért jelenléti díjakat csakis olyan megbízatások esetén, amikor a szövetkezet székhelyén kívül eső helyre utaznak.

53. §. Az igazgatóságnak a következő kötelezettségek vannak:

a) Végrehajtja és betartja a törvény és jelen alapszabály valamennyi rendelkezését, a közgyűlés határozatait és a Nemzeti Szövetkezeti Intézet rendelkezéseit.

b) Kinevezi és elbocsátja a szövetkezet teljes személyzetét, a mely az igazgatóság felügyelete és felelőssége mellett dolgozik.

c) Megbízta az igazgatótanács tagjait az alapszabály 49-ik szakasza értelmében, valamint azokat, kik a szövetkezet cégét jogérvényesen jegyzi a alapszabály 47-ik szakasza értelmében.

d) Ellenőrzi és jóváhagyja az igazgatótanács munkálatait.

e) Az alapszabály előírásai szerint elvégzendő, úgyszintén a közgyűlés által elhatározott műveleteket lebonyolítja és megtesz minden intézkedést a szövetkezet zavartalan üzletmenetének biztosítására, a szövetkezet ingatlanainak és általában valamennyi vagyontárgyának megőrzésére.

f) Közzéteszi a szövetkezeti törvény 52. szakaszában előírt hirdetményeket és közleményeket és a csődeljárás megindítását kéri, amikor megállapítja, hogy a szövetkezet fizetéseképtelen, a szövetkezeti törvény 199-ik szakaszában előírt következmények terhe mellett.

g) Indítványozza a közgyűlésnek a szövetkezet ügyviteléhez szükséges feltételeket és szabályzatokat és beterjeszti a Nemzeti Szövetkezeti Intézetnek azokat a statisztikai adatokat, amelyeket a Romániai Szövetkezeti Évkönyv szerkesztéséhez kérnek.

h) Vásárol ingatlanokat sürgős és kényszerítő esetekben, amikor azok megnevelése kárt okozna a szövetkezetnek.

1) Megállapítja az alosztályok működési szabályzatát (az alapszabály 32. §. b) és i) pontjai).

54. §. Az igazgatóság tagjai egyetemlegesen és korlátlanul felelősek a szövetkezettel szemben azért a kárért, amelyet ez rosszüzeműségük, hanyagságuk, vagy a törvény, alapszabály és közgyűlési határozatokban előírt köteleességek nemteljesítése miatt szenvedne, abban az esetben is, ha a veszteség csak a nyereséget érintené.

55. §. Azon igazgatósági tagot, aki igazolt ok nélkül három egymást követő ülésről hiányzik, amelyekre formálisan meg lett hívva, figyelmeztetni kell, hogy elveszti megbízatását, őt elmaradás esetén pedig lemondottnak kell tekinteni.

A felügyelőbizottság.

56. §. Minden évben a mérleg letárgyalására és jóváhagyására összehívott közgyűlés a szövetkezeti tagok közül három felügyelőbizottsági rendes és három pótagot választ, akik lehetőleg szövetkezeti könyvelők kell hogy legyenek. A felügyelőbizottsági tagoknak legalább elemi iskolai végzettséggel kell rendelkezniük.

57. §. Nem választhatók meg felügyelőbizottsági tagnak és ha megválasztottak, elvesztik megbízatásukat:

a) A szövetkezet tisztviselői.

b) Az igazgatósági tagok rokonai és sógorai, valamint a rokonok és sógorok egymás között negyedízig bezárólag.

c) Azok, akik a törvény 34-ik szakaszának I. és II. bekezdésében írt helyzetben vannak.

Ürösedés esetén a felügyelőbizottsági pótagok koruk rendje szerint lépnek a rendes felügyelőbizottsági tagok helyébe.

Amennyiben a pótagokkal sem egészülne ki a felügyelőbizottság, a megmaradottak a szükséges pótlást a legközelebbi közgyűlésig szóló hatállyal a szövetkezet azon tagjai közül csakálják, akik megfelelnek a törvény feltételeinek.

58. §. A felügyelőbizottság kötelezettségeit a törvény 57-ik szakasza írja elő.

A felügyelőbizottsági tagok jelen lehetnek az igazgatóság ülésein és kérhetik, hogy úgy azoknak, mint a közgyűlésnek napirendjére felvegyék az általuk szükségesnek tartott indítványokat.

A felügyelőbizottsági tagok bizottság formájában tanácskoznak, ott személyesen vesznek részt és szavazattöbbséggel határoznak.

Amennyiben nem lehet elérni szavazattöbbséget, a mérleg ellenőrzéséről szóló jelentést minden egyes felügyelőbizottsági tag külön készíti el.

Felügyeletet és ellenőrzést minden egyes felügyelőbizottsági tag külön is végezhet.

59. §. Az alapszabály 51., 54. és 55. szakasza a felügyelőbizottsági tagokra is vonatkoznak.

A szövetkezet személyzete.

60. §. A szövetkezet egész személyzetét az igazgatóság nevezi ki.

és bocsátja el saját felelősségére, az elnök, vagy az Igazgatótanács ajánlatára.

Valamennyi tisztviselő titoktartásra köteles a szövetségi ügy-
letei és anyagi helyzetére vonatkozólag.

61. §. Amikor a forgalom növekszik, az igazgatóság egy igaz-
gatót nevezhet ki, de csak a közgyűlés előzetes határozata alapján.
Az igazgató kötelezettségeit az igazgatóság állapítja meg.

62. §. A pénztárnok a szervezetet készpénzét és értékeit őrizi.

A pénztárnok köteles egy specialis pénztárkönyvbe bejegyezni a
minden egyes napon eszközölt bevételezéseket és kifizetéseket és az
egyenleget a szervezetet pénztárában megőrizni.

63. §. A könyvelés elvégzésével a könyvelő bizatik meg, akinek
kötelessége, hogy a könyvelést rendben és napra, a törvény követel-
ményeinek megfelelően végezze el minden egyes év december 31-vel
a számlákat és könyveket zárja le és legkésőbb január 25-ig a le-
zárt számlákat és mérleget az igazoló okiratokkal együtt az igazgató-
ságnak mutassa be.

64. §. Az elnök, alelnök, az igazgatótanács tagjai nem tölthetik
be a szervezetet pénztárnoki állását, míg a könyvelő, amennyiben le-
hetőség, még megbízatással sem lehet egyszerre mind pénztárnok.

VI. FEJEZET

Mérleg, költségvetés, nyereség és társasági alapok.

65. §. Minden év kezdetén az igazgatóság egy költségvetési elő-
irányzatot készít a szervezetet bevételeiről és költségeiről.

Ezt a költségvetési tervezetet a közgyűlés elé kell terjeszteni a
felügyelőbizottság jelentésével együtt és csak akkor alkalmazható,
ha a közgyűlés jóváhagyta.

Az igazgatóság tagjai és a pénztárnok személyesen, egyetemlege-
sen és korlátlanul felelősek minden kifizetésért, amit a fentiek sze-
rint elkészített és jóváhagyott költségvetésben nem szereplő tétele-
kért eszközölnek.

Minden negyedév végén az igazgatóság megállapítja, hogy a ki-
adások nem haladják meg a költségvetési előirányzatot az elért
bevételekhez viszonyítva és amennyiben ezt meghaladták volna, a ki-
adásokat csökkenteni kell a következő negyedévekben.

66. §. Az üzleti év január 1-én kezdődik és december 31-én vég-
ződik.

Az üzleti év végén az igazgatóság leltárt vesz fel a szervezetet
összes passzívairól és aktívairól és megállapítja az értékszámok
helyzetét, lezárja a törvény követelményei szerint (51. szakasz) a
mérleget és nyereség-vesztés számát, amely a felügyelőbizottság
ellenőrzése után átvizsgálás és jóváhagyás végett a közgyűlés elé
terjesztendő, az üzleti év lezárása után legkésőbb 3½ hónap alatt.

A mérleg addig nem terjeszthető a közgyűlés elé, míg azt előzetesen a Nemzeti Szövetkezeti Intézetnek e célra kiküldött szervei nem láttamozták. Az elnököt, alelnököt, vagy igazgatótanácsot, amennyiben ezen törvényes követelményt nem tartja be, a Nemzeti Szövetkezeti Intézet mellett működő külön ítélőbizottság meg fogja büntetni.

67. §. A mérleg másolata és a felügyelőbizottság jelentése bármely szövetkezeti tag rendelkezésére bocsátandó a szövetkezeti helyiségben 10 nappal a rendes közgyűlés megtartása előtt a nyereség felosztására vonatkozó tervszellettel együtt.

Minden tagnak jogában áll másolatot készíttetni ezekről az okmányokról.

A mérlegnek és nyereség-veszteség számlának világosan és őszintén kell kimutatnia a szövetkezet vagyonát, valamint az elért nyereségeket vagy a szenvedett veszteségeket.

68. §. A tiszta nyereséget a közgyűlés osztja fel az igazgatóság javaslata szerint a következő módon:

legalább 10% a tartalékalapra fordítandó ;

legalább 5% kulturális, szövetkezeti és szociális célokra ;

legfeljebb 6% az igazgatóság részére, legfeljebb 3% a felügyelőbizottság részére és legfeljebb 3% a tisztviselőknek, munkadíj címén, az üléseken való részvétel, a kifejtett munkásság és a tisztviselői fizetések arányában.

A megmaradt részből a tagok által befizetett üzletrészek után osztalék adandó, amely semmi esetre sem haladhatja meg a Nemzeti Szövetkezeti Intézet által minden évben megállapított maximumot.

A megmaradt részt a tagok között kell felosztani, mint az elért nyereségből való részesedést, abban az arányban, amelyben a szövetkezet részére a kapott kölcsönök után az év folyamán kamatot fizettek.

A nem tagokra eső részesedést ki kell számítani és egyenlő arányban a tartalékalaphoz és a kulturális alaphoz kell hozzáadni.

69. §. A szövetkezet felosztása esetén a tartalékalap a törvény 28-iki szakaszának rendelkezése szerint használandó fel.

70. §. A kulturális célokra a 68-ik szakasz értelmében előírt 5%-ot az igazgatóság kulturális, nevelésügyi és szövetkezeti propaganda célra, valamint helybeli szociális célokra használja fel a Nemzeti Szövetkezeti Intézet útmutatása szerint.

A szövetkezet felosztása esetén a kulturális alap helybeli kulturális célokra fordítandó a felszámolást kimondó közgyűlés döntése szerint, annak elmulasztása esetén pedig a Nemzeti Szövetkezeti Intézet határozata szerint.

VII. FEJEZET

A propaganda bizottság.

71. §. A rendes közgyűlés minden évben egy propaganda bizottságot választ, amely 120 tagból áll.

A propaganda bizottság támogatja az igazgatóság munkájában. Az igazgatóság köteles legalább kétszer évenként összehívni a propaganda bizottságot és pedig egyszer megfelelő időben a rendes közgyűlés előtt, amikor az igazgatóság a propaganda bizottság elé terjeszti a mérleget és a költségvetést.

VIII. FEJEZET

Az Árúhitelosztály.

72. §. Az árúhitelosztály a szövetséget régi alapszabályának 31-ik szakasza alapján létesült és a jelen alapszabály 32-ik szakaszának 1. pontja értelmében működik.

73. §. Az árúhitelosztály célja a következő: az árúhitelosztály tagjai részére lehetővé tenni forgalmuk növelését azáltal, hogy hiteleket nyújtson az áruvásárlóknak, illetőleg az áru- vagy munkarendelőknak részletfizetésre és hogy a hitelezett áruk vagy munkák ellenértékét az árúhitelosztály által a szövetséget útján végzendő rendszeres inkasszó útján megkaphassák.

74. §. Az árúhitelosztály címe: „Ipar és Kereskedelem” aradi hitel- és takarékszövetkezet „Mercur” árúhitelosztálya.

Az árúhitelosztály tartama határozatlan.

75. §. A szövetséget és a „Mercur” árúhitelosztály közötti jogviszonyt külön szabályzat állapítja meg.

A „Mercur” árúhitelosztálynak külön ügyvezetése van és a közgyűlés által megállapított és jóváhagyott szabályzat alapján működik. A „Mercur” árúhitelosztály, mint a szövetséget egyik alosztálya nem jogosult cégjegyzésre.

IX. FEJEZET

Az alapszabály módosítása, egyesülés és feloszlás.

76. §. A szövetséget alapszabályának módosítása a szövetségi törvény 68-ik szakaszában előírt szabályok figyelembevételével történik.

A szövetséget alapszabályának módosítását a rendes, vagy rendkívül közgyűlés határozza el, amely az arra kitűzött nap előtt legalább egy hónappal hivatandó egybe. A meghívóhoz egy tervezet melléklendő, amely az indítványozott módosításokat tartalmazza.

A közgyűlésen a szavazati joggal rendelkező tagoknak legalább fele kell, hogy jelen legyen, míg a határozat a jelenlevő tagok legalább kétharmad szavazattöbbségével hozandó.

Az esetben, ha az első összehívásra a tagok nem jelennek meg a fent meghatározott számban, a közgyűlés egy héttel később tartatik meg az első közgyűlés meghívójában írt időben és helyen, de

újabb összehívás nélkül, amikor érvényes határozatok hozhatók a megjelent tagok számára való tekintet nélkül, de csak azon ügyekben, amelyek az első meghívó napirendjén szerepeltek.

77. §. A társaság tárgyának megváltoztatása, valamint a szövetkezet feloszlása felett csak olyan közgyűlés határozhat, amelyen a szavazattal bíró tagoknak legalább a fele jelen van és határozatát a jelenlevő tagoknak legalább kétharmad többségével kell meghoznia. Az esetben, ha az első összehívásra nem jelennek meg a tagok a fent megjelölt számban, a közgyűlés két héten belül tartatik meg, az első összehívásban megállapított napon és helyen és azonos napirenddel. Amennyiben erre a közgyűlésre sem jelennek meg a tagok, a jelen szakaszban megállapított határozatképes számban, a szövetkezet tárgyának megváltoztatása, vagy a szövetkezet feloszlása visszatartásítottnak tekintendő.

78. §. Más szövetkezeti társaságokkal való egyesülés a szövetkezeti törvény 64. és 71-ik szakaszai rendelkezéseinek figyelembevételével történik és a Nemzeti Szövetkezeti Intézet által jóváhagyandó.

Az egyesülés felett való határozathozatal végett a közgyűlés a kitűzött nap előtt egy hónappal hivatandó egybe a rendes közgyűlésre előírt alakiságok betartásával; határozatképességéhez ugyancsak a rendes közgyűlés számára megállapított többség szükséges.

79. §. Azok a tagok, akik nem fogadják el az alapszabály módosítására, a szövetkezet tárgyának megváltoztatására, vagy az egyesülésre vonatkozó határozatokat, jogosítva vannak a szövetkezetből való kilépésre, visszakapva befizetett üzletrészeik értékét a jelen alapszabályban a kilépő tagok részére megállapított szabályok szerint.

80. §. A szövetkezet ügyvitelére vonatkozólag a jelen alapszabály rendelkezései mellett az 1935. évi április 6-án megjelent szövetkezeti törvény és az 1938. évi június hó 23-án megjelent rendelet-törvény előírásai az irányadók.

Jelen alapszabályt az 1938. évi július hó 17-én megtartott rendkívüli közgyűlés elfogadta és mi azt aláírásunkkal elláttuk.

A közgyűlés elnöke:
Reinhart Gyula s. k.

Jegyzőkönyvvezető:
Dr. Gabos Jenő s. k.

Hitelesítők:

Kún József s. k.

Ritók József s. k.